

I
B A

B. R. V.

1191. v. 1192

КУЛТУРА БОМБИЦЕЛЌР

САЃ

А В Ъ Ц Ы Т Ў Р А

Деспре цинерѣ ши крѣщерѣ ѿмиделѡр. САЃ
ГОАНЦЕЛѡР ДЕ МЪТАСЪ, КА ѿ АДЕУГАРЕ,
МЪЛТ ФОЛОСИГОАРЕ, ЛЪНГЪ ЦИНЕРѣ СТЪ-
ПИЛѡР А Магацинѡри,

ТРАДЪСЪ

АДНА Манѡвладиѣ чѣ май ноаѡ ши АРЕП-
ТАТЪ А Домн: І ѡ сѣф БЛАШКОВИЧЪ,
АЛ КВАТИВИРЕЙ МЪТАСЪ ДѢРЪКТОР: ши ПЕНТРѢ
ЛЪКЪКТОРЪИ ДИИ ВРЪИМЪ ОУНГЪРЪКЪКЪ ши
ПЕНТРѢ ОХОАЛЕЛЕ РОМАНЕЦИИ ДИИ ЦИ-
ИЪТЪЛ ЕИ АТОКМИТЪ

ПРИИ

І Ѧ А Н Н Ѧ Ѧ М И Ч

Прѡтопресвѣтерѡл Карансѣвешѡлѡи, ши АЛ Ч.
Консѣкторѡи А Вершецѡлѡи Ассѣсор.

De Cultura Bombicium.

А Я Б Ў Д Я

ВЪ ТѸПАРЪА ВРЪЕШЕИ ОУНІВЕРСИТАТЕ ДИИ ПѢСТА.

1 8 2 3.

Inu. 183

B. R. V.

1192

Budae die 21. Novembris. 1825.

Imprimatur

Georgius Petrovics m. p.

Libror. Censor.

881. 1192

111

АНАИИТЕ КУВЖИТАРЕ.

Бомкѣцеле сѣхит дѣпѣ алкѣини гоан-
целе чѣле маи вѣданиче де лѣаре
де сѣмѣ. Мѣкар кѣ, дѣпѣ пѣрѣре,
маи ѣгѣю пѣтѣм фѣ фѣрѣ де мѣ-
тѣсѣ, де кѣт фѣрѣ де мѣаре ши чѣрѣ,
тѣтѣши кѣтѣрѣ ши негѣцѣторѣ
мѣтѣсеи, кѣм ѣ Пѣтрѣа нѣлѣтрѣ,
ѣшѣ ши ѣтрѣлѣте Цѣнѣтѣрѣ ши пре-
тѣтѣнѣденѣ, ла ѣшѣ трѣпѣтѣ ѣѣ ѣ-

жѣнс, кѣт дѣкз ачѣа прѣн лѣкѣи-
 тѣрѣи Пѣтрѣи, де тѣатѣ пѣрциле
 шѣ кѣ тѣатѣ сѣргѣинца нѣ се ва
 ѣмѣлци; а тѣнча нѣ нѣмай ѣ тѣот
 ѣнѣл ѡ сѣмѣ мѣре де вѣни ѣ Цѣрѣи
 стѣрѣне, пѣнтрѣ мѣтѣасѣ ѣ тѣрѣче де
 лѣпсѣ ва фѣ, кѣрѣи ѣлтминтѣрѣлѣ спре
 бѣнѣл де комѣн ѣтѣре нѣи ѣр жѣкѣ
 — чи ѣкѣ шѣ тѣоци лѣкѣитѣрѣи Цѣ-
 рѣи де комѣн, шѣ фѣеце кѣре де ѣсѣкѣи,
 де ѡ ѣгонисѣлѣ оушѣарѣ шѣ кѣ бѣнѣ
 докѣндѣ ѣпѣрѣнѣтѣ, шѣ де хѣрѣна чѣ
 де тѣатѣ зѣлѣле се вѣр пѣгѣкѣи. Пѣн-
 трѣ ачѣа кѣлтѣра Помѣицѣлѣр ка
 шѣ ѣ ѣлѣинѣлѣр, прѣ тѣдѣинѣнѣтѣ, ка
 ѡ ѣгонисѣлѣ де мѣре фѣлѣс ѣсѣте ѣ-
 кѣрѣинѣцѣтѣ, шѣ де прѣ бѣнѣл шѣ

мѣстъ грижиторуа Апзратѣла ши
 Краюа нѣстрѣ, нѣ нѣмай Акредин-
 цагъ, чи ши кѣ мѣнз де ѡжѣторю
 пропѣгѣгъ: пѣнтрѣ кѣ прѣгѣтѣнде-
 нѣ прин Чѣгѣцѣ ши прин Ѣрашеле
 чѣле мѣри, сѣнт рѣндѣцѣ Иншпѣк-
 тѣри ши пѣртѣторѣ де грижѣ, пѣн-
 трѣ крѣщѣрѣ Фрѣгарилѣр, пѣнтрѣ вин-
 дѣрѣ семѣнцѣ ши кѣмпѣрѣрѣ мѣ-
 тѣсеѣ дела сѣпѣшѣ Цѣрѣи; дела кѣ-
 рѣи нѣ нѣмай кѣ оѣшѣр прѣц семѣн-
 ца Бомбѣцѣлѣр, ши Фѣрѣ нѣчи кѣгѣ
 плѣгѣ плѣнѣге (сѣде) де Фрѣгарѣ
 крѣскѣцѣ, ши повѣцѣѣре Агрижѣрѣ
 Бомбѣцѣлѣр, Агѣгѣгѣ вѣрѣмѣ се пѣгѣ
 кѣпѣгѣ; чи ши мѣгѣса чѣ дела Бом-
 бѣцѣле сѣле кѣпѣгѣгѣ, кѣ Фѣдрѣге кѣн

прѣц

прѣцъ ꙗдѣтъ се полате вѣнде. Дѣпъ
 кѣлтѣра Бомбѣцелѣр чѣ май нѣла
 шѣ ꙗдрѣтѣтъ ꙗ Дѣмнѣлѣи Іѣсѣф
 Блѣшкѣвѣчѣи, дѣпъ кѣре Кѣрѣти-
 чѣка ꙗчѣста прѣскѣртъ шѣ кѣар сѣдъ ꙗ-
 токмѣт; дѣла Бомбѣцѣлѣ оѣнѣи лѣт
 дѣ семѣнѣцъ, дѣпъ мѣтѣдѣл ꙗчѣста,
 фѣрѣ смѣнтѣлѣз крѣскѣте шѣ кѣдѣ-
 тѣте, бо дѣ фѣнѣцѣи дѣ Галѣте сѣдъ
 Кѣкѣнѣи *) дѣ ꙗтѣжа Клѣссе се по-
 лѣте кѣпѣтѣ; шѣ ꙗчѣста плѣсѣ дѣ Галѣ-
 лѣте дѣла сѣс ѣрѣтѣцѣи Іншпѣкѣторѣи
 ꙗкѣма кѣ 30, пѣнѣз 40 кр: фѣнтѣл
 ꙗ ѣрѣнѣт се плѣтѣще, кѣре фѣче
 30 сѣдъ 40 Фл: ꙗ ѣрѣнѣт; ꙗрѣз лѣтѣл

дѣ

*) ꙗшѣ сѣз нѣмѣск Бомбѣцѣлѣ дѣпъ чѣ се ꙗ-
 вѣлѣск кѣ ѣшѣарѣлѣ дѣ голѣмѣ ꙗ мѣтѣсѣ.

ДЕ СЕМІНЦЪ — нѣмай кѣ 36 Кр: се
 ПОЛТЕ КѢМЦРА. АѢ НѢ ІАСТЕ АЧАСТА
 МАРЕ АГОНИСѢЛЪ А ОУНЕИ КЪШІ? ШИ
 КАРЕ КАСЪ НѢ ВА ПѢТѢ А ЧОТ АНДА
 БОМБИЦЕ АКАЙ ДЕЛА ОУН ЛОТ САѢ КА-
 РЕМ ДЕЛА ЖѢМЦТАТЕ ДЕ ЛОТ ДЕ СЕ-
 МИНЦЪ АЛЕ КРѢЩЕ ШИ АЛЕ ГРИЖИ?

АГОНИСѢЛА АЧАСТА КѢ АТЖТА ІАСТЕ
 МАЙ МАРЕ ШИ МАЙ ВРЕДНИКЪ ДЕ АКРЕ-
 ДИЦАТ, КѢ КЖТ АЧѢА КѢ ПѢЦИНЪ
 ГРИЖЪ ШИ СѢСТЕНѢЛЪ, НѢМАЙ А ШѢП-
 ТЕ СЪПТЪМЖНИ, ШИ А АША ТІМТ А
 ПРИМЪВѢРЪ СЕ ПОЛТЕ ПЛИНИ, КЖНА
 СЕМЪНЦТѢРИЛЕ КЖМПОДЪШІ САѢ ГЪТАТ,
 ШИ ЧѢЛѢЛАЛТЕ АДКРЪРИ АКА НАѢ
 АЖѢНС, АДЕКЪ: ДЕЛА 20 АПРІЛІЕ ПЪНЪ
 КЪТЪРЪ ЖѢМЦТАТЕ ІѢНІЕ, ЛА КАРЕ АД-

крѸ шї фемѣнле, шї прѣднїї кáсеї
 се поѣт ѿтрекѣднїца. Дечї КáсникѸ
 ачѣла, сáѸ ѿрї кáре лзкѣднїгѸрїо ал
 Цзрїї, кáреде нѸ ар пѣне ла сокотѣлз
 ѿ агонисѣлз ашà бѣнз ка ачáста, днн
 кáрѣ ѿкаї сáрѣ чѣ трекѣднїчѸасз,
 ПѸрцїа, сáѸ ѿ пáрте днн келтѣелеле
 чѣле де лнпсз але кзшїї, сáр пѣтѣ
 плзтн; ачѣла кѸ ѿсѣшї фáптá ар
 архтá, кз їáсте оун ѿм денѸс шї не
 бзгзтѸрїо де сѣмз де ѿмѣлцїрѣ а-
 вѣрилѸр сáле, шї де пѸфтá чѣ бѣнз
 а бнневоитѸрїюлѸї Монáрх ал сзѸ.

АТ Ж А ДВОПЪРЦІЇ СЕ.

Деспре семхнарѣ, крѣщерѣ, аплхн-
гарѣ (сздирѣ) шї цинерѣ фрз-
гарилѣр а вѣнх стгаре.

1) Да цинерѣ шї крѣщерѣ Бомкїцелѣр, чѣ
ѣсте де лїпсѣ маїнаїнте а се лѣа а
сѣмѣ?

Уїне врѣ а тот ѣнѣл сѣ се фолосѣскѣ кѣ
мѣтѣса оўнѣї нѣмѣр де Бомкїце, ѣчѣла ѣре
лїпсѣ а се грїжї маї атѣю пѣнтрѣ крѣщерѣ
шї цинерѣ, оўнѣї нѣмѣр де фрзгарї, кѣ
ѣкѣрѣра фрѣнѣ Бомкїцеле сѣле сѣ пѣатѣ хрѣ-
нї. Кѣ фрѣнѣа дѣла 14 фрзгарї маї крѣ-
скѣцї, шї ѣвзлїцї, се пѣт хрѣнї Бомкїцеле
а оўнѣї лѣт де семїнцѣ; ѣсѣ фїїнд кѣ пѣн-
трѣ траїл фрзгарилѣр, нѣ а тот ѣнѣл, чї
а

Ќ ТОТ АЛ ДОЙЛК АН АЗ А СЕ ДЕСПОЛ ДЕ ФРЪНЗЕ,
АРЕПТ АЧКА ЌДОИТ НЪМЪР ДЕ АТЪЦА ФРЪГАРИ
ЛИПСКЪЦЕ А АВЕК. НЪ НЕГРИИ ЧИ АЛЕИ ФРЪГАРИ СЪ
СЕ КРЪСКЪ, КЪЧИ ДИН ФРЪНЗА ФРЪГАРИЛОР КЪ
ФРАЦИЛЕ НЕГРЕ, СЪ КАПЪТЪ ПЪЦИНЪ, АСПРЪ ШИ
РЪ МЪТАСЪ, КАРЪ НЪМАЙ КЪ ПРЕЦЪЛ ДЕ А ТРЕЙ-
ЛЪ КЛАСЪ СЕ ПОАТЕ ВИНДЕ. *)

2) ДЕ ОУНДЕ СЕ ПОАТЕ КЪПЪТА СЕМИНЦЪ БЪНЪ
САЪ ПЛАНТЕ (САДЕ) ДЕ ФЕЛЮ БЪН ДЕ ФРЪ-
ГАРИ АЛЕИ, ПЕНТРЪ ХРЪНИРЪ БОМБИЦЕЛОР?

СЕМИНЦЪ БЪНЪ СЕ ПОАТЕ КЪПЪТА ДИН ФРЪ-
ГАРИ ЕХТРЪНИ КЪ РОДЪЛ АЛЕ, АКЪРЪРА ФРЪНЗЕ
Ќ АННЪЛ АЧЕЛА НЪ САЪ КЪЛЕС, ШИ ФРАЦИЛЕ ПЪНЪ
ЛА СИНГЪРЪ ПИКАРЪ ЛОР ДИН ФРЪГАРИ СЪ СЕ
КОАКЪ САЪ ЛЪСАТ; АЪПЪ КЪМ МАЙ ЌКОЛЪ КЪР
СЕ ВА СПЪНЕ. ПЪРЪ ПЛАНТЕ КРЕСКЪТЕ, ШИ ЌДАТЪ
ПЕНТРЪ СЪДИРИЛЕ ЛА ЛОКЪЛ ЛЪР, БЪНЕ, СЕ ПОТ
АКЪ-

*) АТРЕ Ѡ ФАЛЧЕ САЪ ЛАНЦ ДЕ ПЪМЪНТ ЌКАПЕ 204
ФРЪГАРИ ДЕ 3 СТЪНЖЕНИ ОУНВА ДЕ АЛТВА ДЕПАРТЕ Ќ-
ПАЗНТАЦИ (СЪДИЦИ), КЪ ФРЪНЗА АЧЕСТОРА СЕ ПОТ
ХРЪНИ БОМБИЦЕЛЕ ДИН 5 ЛОЦИ ДЕ СЕМИНЦЪ, ДЕЛА
КАРЕ 300 ФОНЦИ ГАЛЕТЕ, ШИ ПРЕ ПЛЕ ЛА КРЕЪ 200 ФЛ.
Ќ ТОТ АНВА КЪПЪТА. СОКОТЪЦЕ ДИН РОДЪЛ ПРЪНИ-
ЛОР, АЛ КИЛОР САЪ АЛ ШРИ ЧЕ ПЛАЪЦ ДЕ ПОМИ А
ОУНЪИ ЛАНЦ ДЕ ПЪМЪНТ, ПОАТЕСЕ КЪ АША ПЪЦИНЪ
ШИТЕНКАЪ ШИ КИЕЛТВАЛЪ Ќ ТОТ АНВА АТЪТА КЪПЪТА?

акома дела отъпжнїри кѣ рѣгъчѣне фѣрз плѣтѣ
ѣ тоате пѣрциле ѣ Мїліціе кѣлѣтѣ.

3) Чѣе плѣсѣ де пѣмѣнт чѣр фѣрзгѣрїи?

Фѣрзгѣрїи кѣреск ѣ тот лѣкѣл, ши ѣ фїеѣе
кѣре плѣсѣ де пѣмѣнт; ѣсѣ нѣ претѣтїнде-
нѣ аскѣменѣ вѣни пентрѣ кѣлѣтѣра мѣтѣсеї. ѣ
пѣмѣнт грѣс сѣв оумѣдѣс кѣреск фѣрзгѣрїи фѣр-
мѣс, ши фѣк мѣлтѣ ши мѣетѣасѣ фѣронѣзѣ,
ѣсѣ мѣтѣса де ѣчѣсте фѣрѣнѣе ѣсте ѣспѣрѣ ши
грѣасѣ. Пѣрз фѣрѣнѣа фѣрзгѣрїлѣр дїн пѣмѣн-
тѣл чѣл мѣй мѣрѣѣв ѣсте мѣй мїкѣ ши мѣй
тѣре; дїн кѣре мѣтѣса чѣ мѣй сѣкѣїре, тѣре
ши лѣчитѣаре се дѣгонисѣкѣе. Дрѣпт ѣчѣл фѣрз-
гѣрїолѣї ѣчѣла пѣмѣнт сѣ ѣсе дѣк, кѣреле ѣ-
сте ла лѣк зѣхнѣтѣт, де сѣаре лѣчїт, ши мѣй
мѣрѣѣв де кѣт мѣй грѣс.

4) Кѣм трѣеѣе грїжїтѣ семїнца фѣрзгѣ-
рїлѣр?

Семїнца ѣшѣ се грїжїкѣе: лѣсѣ оум фѣрз-
гѣрїѣ ѣлк ши сѣхнѣтѣс ѣ вѣрѣ, пѣнѣ ѣтѣнѣкѣ
сѣши кѣакѣ фѣрѣїле сѣле, пѣнѣ кѣнд вѣр ѣ
чѣкѣе сїнгѣре ѣ пїкѣ жѣс; ѣцїерне сѣет фѣрзгѣрїѣ
пѣнѣї, ши сѣѣтѣрѣ мѣрѣѣц, кѣ нѣмай фѣрѣ-
їле чѣле вїне кѣапѣе, сѣ кѣдѣ; дѣпѣ че ѣн
ѣлѣс

Δλές ἀτῆτῆ φράζε κόαπτε, κῆτ ἤτῆ τρέζε, κά-
γзле ἤτρῶи вᾶс кῶрат, мλзчῆцеле бῆне кῶ
ἀмжндоаw мῆниле, ἀпῶй тоарнз престе дῆн-
селе ἄпз кῶратз, ка ἄ трѣа пᾶрте дῆн ἄчῆ мле-
читῶрз, шῆ лᾶсз ῶ зῆ шῆ ῶ нῶапте сз стῆ,
ка семῆнца сз се мᾶй ἤгреонῆзз. Дῶпз трῆ-
черῆ ἀчестῶй тῆмп, стῶарче ἤчῆт ἄпа чῆ дῆ-
сῶпра семῆнциῆй, шῆ тоарнз ἄлта прῶаспзтз,
мᾶй мῶлтишῶарз де кῆт ἤтῆῶ, мῆстекз мле-
читῶра ἡрз кῶ ἀмжндоаw мῆниле, шῆ лᾶсз
пῶцинтῆл тῆмп, ка сз се ἄшῆзз семῆнца пре
фῶндῶл вᾶсῶлῶй; дечῆй ἡрзшῆй стῶарче ἄпа чῆ
дῆсῶпра, пззῆнд ка сз нῶ ἡсз семῆнца, шῆ
тоарнз ἄлтз ἄпз, шῆ местекῆндῶw, дῶпз
че ва стᾶ пῶцинῆл, ἡрзшῆй ῶ стῶарче, шῆ кῶ
тῶриᾶрῆ шῆ стрзкῶрᾶрῆ ἀчᾶста пзнз ἄтῶнча
пзшᾶше, пзнз кῆнд семῆнца ва рзмжнῆ кῶ-
ратз шῆ ἄлῆсз дῆн тоатз кᾶрнῆ шῆ дрῶждῆн-
ле φῶрῆлwр. Дῶпз ἄчῆа ἤтῆнде семῆнца
пре ῶ мᾶсз кῶратз, нῶ ла сῶаре, чῆ ла оῶмврз
ἤ ἄер, ка бῆне сз се оῶске, шῆ оῶскῆндῶсе
цинеw ἤтрῶи кῆс де пῆнзз, ἤтрw кзмарз
звжнῆтᾶтз, пзнз ла тῆмпῶл семжнῆрῆй, кᾶре
ῆстῆ ἤ примзῆῆрз, дῶпз че ἤчᾶтз φῆгῆл.

5) КѸМ липсѣще а̀ фї грижит пзмѣнтѸл а̀-
трѸ кареле семїнца а̀чѸста а̀рѣ а̀ се се-
мзнѸ?

СтрѸтѸл, а̀ карелѣ а̀ примѸвѣрѸ семїнца
де фрѸгарѸ а̀й а̀ ѿ семзнѸ, трѣвѸе а̀кѸ де кѸ
тѸамнѸ а̀дѸнк сѸл сѸпї, де рѸдѸчїнї сѸл
кѸреѸї, шї а̀шѸ сѸл дїреѸї, ка сѸ нѸ фїе ма̀й
грѸс, де кѸт пзмѣнтѸл, а̀ кареле плѸнтеле
(сѸделе) а̀трѸнсѸл крескѸте, гѸндѸї а̀ле
сѸдї; кѸчї тѸатѸ плѸнта, карѣ дїн лѸк
грѸс, а̀ ма̀й мѸршав се седѣще, тѸнжѣще
шї рѸѸ а̀ї мѣрѸе. а̀ примѸвѣрѸ а̀семенѣѸѸ
стрѸтѸл а̀чѸста кѸ ѿ грѣвлѸ, шїл фѸ де оўн
стѸнжѸн де лѸт, шї кѸт врѣї де лѸнг; пре
мїжлѸкѸл стрѸтѸлѸї, а̀ лѸнїїме, фѸ ѿ кѸрѸре
де дѸѸв пѸлме лѸтѸ, ка сѸ пѸцї оўмѸлѸ
пїнтрѸ плѸнте, шї ма̀й оўшѸр сѸ ле пѸцї
плївї шї оўдѸ: шї вей а̀вѣ дѸѸв стрѸтѸрї
кѸтѸ де дѸѸв пѸлме лѸте, а̀ каре кѸтѸ дѸѸв
рѸндѸрї де плѸнте сѸ пѸтѸ крѣще.

6) а̀ а̀чѣлѣ дѸѸв стрѸтѸрї кѸм сѸ пѸте
семзнѸ семїнца?

а̀ фїеще каре стрѸт трѸпї кѸ сѸпа дѸѸв
врѣѸде, ка де дѸѸв дѣѸете а̀дѸнчї, шї де
ѿ

ѡ ПАЛМЪ, ШИ ЖЪМЪТАТЕ ОУНА ДЕ АЛТА АДЕПЪРЪ-
ТАТЕ. ШИ КА СЕМЪНЦА НЪ ПРЪ ДЪСЪ А АЧЪЛЪ
БРЪЗДЕ СЪ ПОАТЪ КЪДЪ, АМЪСТЕКЪШ КЪ КЪТВА
ЦЪРЪНЪ, ШИ АША ѡ САМЪНЪ ДЕРЪНЪ ПРЕ МИЖ-
ЛОКЪЛ БРЪЗДЕЛЪР: ДЪПЪ АЧЪА АКОПЕРЕШ КЪ ПЪ-
МЪНТЪЛ ЧЕЛ ДИИ ТРЪНСЕЛЕ СКОС; ОУШЪРЕЛ АШЕ-
ЗИНАДЪЛ, ШИ АЗСАТ ПЪНЪ ВА РЪСЪРИ; ДЕ ВА ФИ
МАРЕ ОУСКЪЧЪНЕ, ТРЕВЕ СЕМЪНЦА КЪ АПЪ ЛА
СОАРЕ СТЪТЪТЪ, КЪНЪ, ШИ КЪНЪ ДЪПЪ ЛИПЪСЪ,
ОУДАТ. ПЪНЪ А 8 САЪ 10 ЗИЛЕ СЕМЪНЦА ВА
ФИ РЪСЪРИТЪ.

7) ПЪНЪ КЪНЪ АЪ СЪ СТЪ ПЛАНТЕЛЕ А СТРА-
ТЪЛ АЧЕСТА, ШИ КЪМ СЪ СЕ КАЪТЕ?

ДОИ АНИ АЪ А СЕ КРЪШЕ ПЛАНТЕЛЕ А СТРА-
ТЪЛ АЧЕСТА, АТРЪ КАРЕ ТИМП МАИ АДЪСЕ ѡРИ
АЪ А СЕ ПЛИВИ, КЪНЪ ШИ КЪНЪ КЪ ПЪЗЪ АПРЕ-
ЖЪР А СЕ СЪПА, ШИ А ВРЕМЕ ПРЪ ОУСКЪЧЪАСЪ
КЪ АПЪ ЛА СОАРЕ СТЪТЪТЪ ДЪПЪ ЛИПЪСЪ А СЕ ОУ-
ДА: АЛТ ЛЪКРЪ САЪ ПЪЗЪ ДЕ ФРИГ НЪ ЛЕ ТРЕ-
ВЪЩЕ.

8) ЧЕ ТРЕВЕ ЛЪКРАТ КЪ ПЛАНТЕЛЕ АЧЪСТЪ
ДЪПЪ ТРЪЧЕРЪ А ДОИ АНИ?

ДЪНЪ ЧЕ ДОИ АНИ ПЛАНТЕЛЕ А СТРАТ АЪ
КРЕСКЪТ, ТРЕВЕ ДЕ АКОЛЪ СКОАСЕ ШИ МЪТАТЕ

А рзсáдницъ. Рзсáдница трéвде гáрзши аша пзмáнт сз айев, ши кѸ жѸмзтáте де ан май наинте áдáнк сз се сáпе, ши сз се дирéгз, ка ши кѸм сáв áрзтáт мáй сѸс (5) ла грижирé стрáтáлшй. Ши грóпиле пéнтрѸ ãплáнтáрк (сздирé) лóр, ãдáтз дѸпз дирéцетк рзсáдницей сз се фáкз, ка пзнз ла ãплáнтáре ши мáй бине сз се дирéгз; ши тóатз грóпа аре á фи де дóй пáши лáргз, ши оуна ши жѸмзтáте áдáнкз, оуна де áлтá трéй пáши ãдепзртáте.

9) Кáнд, ши кѸм сз се пýнз плáнтеле (сáделе) ã грóпиле рзсáдницей?

А тóамнз, дѸпз че áв кззѸт фрѸнзз, сáв мáй бине ã примзвéрз, пзнз ãкз нáв дáт мѸстáл ã мишкáре, ãтрѸ áчéст кип: П̄ ѿ лопáтз де фёр, ши кѸ пáзз, кá сз нѸ вáтзмй рздзчиниле, скóате дин стрáт áтáтк плáнте, де чéле мáй бине крескѸте, кáте сокотéщй кз поцй ãтрѸ áчкáши зй сз ле áшéзй ла лóквá лóр ã рзсáдницъ. Тáе рздзчина чé дин мйжлоквá фиéще кэриá плáнте, че áв крескѸт áрeпт ã жóс, кѸ оун кѸцйт бине тзстóрю, пзнз ла дóáw дéцете сѸв рздзчинй, ши áлте рзтзчинй, кáре сз вѸр фи кѸмба вэтзмáт

скоциндаде, ѿрзши ле тѣе ꙗ кѣт сѣнт вѣтѣ-
мѣте, ши де ѡлте рѣдѣчннн оускѣте сѣѡ ѡцѡа-
се ле кѡрѣцѣ. Кѡрѣцѣ ши плѣнта де лѣстѣрнн
чѣн ꙗ лѣтѡрн крескѡцн: дѣкѣ се фѣче лѡкрѡл
ѡчѣста ꙗ примѣвѣрѣ; ѿрѣ дѣкѣ ꙗ тѡамнѣ,
лѣсѣ кѡрѣцнѣрѣ лѣстѣрнлор пѣзнѣ ꙗ внѣтѡарѣ
примѣвѣрѣ. Дѡпѣ ѡчѣѡ оумпле грѡпнле пре
жѡмѣтѣте ѡдѣнчнмѣ лѣр кѡ пѣмѣнт де чѣл
днн трѣнседе ѡфѣрѣ скѡс, ши ѡшѣзѣ фнѣцѣ
кѣре плѣнтѣ ꙗ грѡпа сѣ ѡтѣта де ѡдѣнк, кѣт
ѡѡ фѡст ꙗ стрѣт, ꙗтнѣде рѣдѣчнннле дѡпѣ
кѡвннцѣ ꙗпрежѡр, пресѣрѣ прѣсте дѣнседе пѣ-
мѣнт мѣрѡнтѣт, ши ѡшѣзѣ оушѡрѣл пѣмѣн-
тѡл прѣсте рѣдѣчннн, ка сѣ нѡ рѣмѣнѣ оу-
дева гѡале; дѡпѣ ѡчѣѡ оумпле грѡпа мѣн де
пѣрте кѡ де ѡчѣлаш пѣмѣнт, кѡлкѣ оушѡрѣл
кѡ пнчѡрѡл ꙗпрежѡр, ши оуѡл ꙗдѣтѣ кѡ ѡпѣ
оушѡарѣ, кѣрѣ ѡ хн сѣѡ мѣн кнне ла сѡаре
ѡѡ стѣтѡт, ка рѣдѣчнннле ꙗкѣ мѣн кнне сѣ
се ѡшѣзе, ши ѡшѣ ле лѣсѣ не оуѡдѣндаде мѣн
ꙗколѡ. Плѣнтеле (сѣделе), кѣре вѡр фн прѣ
мнчн де сеѡнт, лѣсѣле ꙗкѣ ѡ жѡмѣтѣте де
ѡн ꙗ стрѣт, ка сѣ се мѣн ꙗпѡтерннчѣскѣ,
ши ѡтѡнчѣ сѣ ле прѣмѡцн, ꙗ рѣстѣннцѣ дѡпѣ
ѡчѣст мѡд:

10. КѢТ, ШИ КѢМ АЪ, А СЕ ГРИЖИ ПРЕМЪТА
ТЕЛЕ ПЛАНТЕ А РЪСТАНИЦЪ?

ВРЕУ 6 — 7 АНИ, АЪ ПЛАНТЕЛЕ ПЪНЪ ЛА СЪ.
АИРЪ ЛЪР ЛА ЛОКЪЛ ЧЕЛ ДЕ СЪТЪТЪТ А СЕ КРЪ-
ЩЕ, ШИ А СЕ ГРИЖИ А РЪСТАНИЦЪ.

А АНЪЛ ДИН ТЪЮ ШИ АЛ ДОЙЛЪ, АЛТ ЛЪ-
КРЪ НЪ ЛЕ ТРЕКЪЕ, ФЪРЪ НЪМАЙ А СЕ КЪДТА КЪ
ПЛИВИТЪРА, ШИ ДЕ З УРЪ ПРЕТЕ ВЪРЪ А СЕ СЪ-
ПЪ. СЪПЪТЪРА ДЕ ТОМЪНЪ СЪ СЕ ФАКЪ МАЙ ТИМ-
ПЪРЪС, КА ПРЕТЕ ИРЪНЪ СЪ НЪ АТРЕ КЪМБА ГИЕ-
ЦЪЛ ЛА РЪДЪЧИНА ПЛАНТЕЛЪР; ДЕ ЛЪСТАРИ СЪ
НЪ СЕ КЪРЪЦЕ, НИЧИ СЪ СЕ ПЪНЪ КЪЦИТ ПРЕ ГЪЛЕ
А АЧИШИ ДОЙ АНИ.

А АЛ ТРЕЙЛЪ АН, А ЛЪНА ЛЪИ МАРТИЕ, АЪ-
ПЪ ЧЕ ВЕЙ КАМ АСЪМЪНА ПЪМЪНТЪА А ПРЕЖЪРЪЛ
ПЛАНТЕЛЪР, ТАЕ ТОАТЕ ПЛАНТЕЛЕ ДЕРЪНА ПЪНЪ
ЖОС, АСЪКМЕНЪ КЪ ПЪМЪНТЪА, ШИ ЛЕ АКОПЕРЕ КЪ ПЪ-
ЦИНЕЛ ПЪМЪНТ, А ФИНГЪНА ЛЪНГЪ ФИЕЩЕ КЪРЕ
ПЛАНТЪ КЪТЕ ОУН ПЪРЪШЕЛ, КА СЪ СЕ ЦИЕ ЛО-
КЪЛ ЛЪР, ПЪНЪ ЛА НОАШ УДЪРЪСЛИРЕ А ЛЪСТАРИ-
ЛЪР. АЪПЪ ПЪЦИН ТИМП ВА ДА ДЕ НОЪ ДИН
ФИЕЩЕ КЪРЪ ПЛАНТЪ З ПЪНЪ ЛА 4 ЛЪСТАРИ, ДИН-
ТРЕ КЪРИИ КЪ АЧЕПЪТЪЛ ЛЪИ ИЪНИЕ ОУНЪЛ, КЪРЕЛЕ
МАЙ ФЪРЪМОС ВА ФИ, СЪ СЕ ЛАСЪ ПЕНТЪРЪ
ТЪРЪПИНА ФЪРЪГЪРЪЛЪИ, ИРЪ ЧЕАЛАЦИ СЪ СЕ
ТАЕ ДЕ ОУНДЕ АЪ ЕШИТ. ПЪНЪ А ТОАМЪНЪ СЪ

В

СЕ

се ласъ крѣнга трѣпинеи дрѣпт ꙗ сѣс, ши не ꙗпїедекатъ сз крѣскъ, дин врѣме ꙗ врѣме рѣпѣна тоци Ѡкїи саѣ лзстариї, карїи вор врѣ сз крѣскъ пре лѣнгъ трѣпина плантей. ꙗ ѡл патрѣлѣ ѡн, ꙗ примзвѣръ трѣвѣ грижит пѣнтрѣ кѣнѣна плантелор, ѡдекъ пѣнтрѣ лзсарѣ рамѣрилор, каре ѡѣ ѡ крѣше ꙗ сѣс ши ꙗлатѣри, ка фрзгарюл сз крѣскъ фрѣмос, ши нѣ прѣ дѣс ꙗ рамѣри, спре каре сфжршит, пзнъ ꙗкъ нѣ порнѣше мѣстѣл сз се тѣе вѣрфѣл трѣпинеи фїеше кѣрѣра планте, кѣт трѣче прѣсте 5 шѣхѣри май сѣс. ꙗ лѣна лѣи Іѣнїе, ласъ нѣмай трѣи лзстари ꙗпрежѣрѣл плантей пѣнтрѣ кѣнѣнъ, ꙗрз чѣллѣлци тоци тѣеи дѣ лѣнгъ трѣпинъ. ꙗ чѣллѣлци ѡнї, пзнъ вѣр фї дѣстѣл крескѣци пѣнтрѣ плантарѣ, трѣвѣ ѡчѣши тїнерї помї ꙗ тоатъ примзвѣра кѣѣтѣци, дѣ лзстариї чѣи прѣ дѣши крескѣци, кѣрзцици, прекѣм ши вѣрфѣриле кренгѣцелор, каре вѣр фї кѣмба дѣцерѣте рзтѣнсе, дѣ трѣи ѡри пзнъ ꙗтоамнъ сз се сѣпе ꙗпрежѣр, ши ꙗ тоатъ врѣмѣ кѣрзцици дѣ кѣѣци сз фїе цинѣци.

11. $\hat{\text{A}}$ чѣ лок, ши км $\hat{\text{A}}$ плантеле $\hat{\text{A}}$ се $\hat{\text{A}}$ пазнта ла локла че $\hat{\text{A}}$ дѣпѣрѣк $\hat{\text{A}}$ ста?

Локла $\hat{\text{A}}$ пазнтѣрїи нѣ їасте дѣпѣ вола ѡмблѣи, чи дѣпѣ фїрѣ локблѣи: дѣр кѣт $\hat{\text{E}}$ кѣ пѣтинѣз сѣ се кѣвте $\hat{\text{A}}$ се пѣне ла лок звѣнтѣт, ши $\hat{\text{A}}$ ша дїрѣс, дѣпѣ км їасте пѣмѣнтѣл $\hat{\text{A}}$ кѣре плантеле саѣ крескѣт, дѣпѣ км ши $\hat{\text{C}}$ сѣ (3) саѣ $\hat{\text{A}}$ рѣтѣт. Пре лѣнгѣ дѣрѣмѣриле чѣле мѣрїи, пре кѣре прѣ мѣлт се оумблѣз, фрѣгѣрїи пентрѣ Бомбїце сѣ нѣ се сѣдѣскѣз, кѣчи фрѣнѣзеле сѣнт сѣпѣсе пѣлке рѣлѣи дѣ пре дѣрѣм, ши липсѣше тотдѣвна $\hat{\text{A}}$ се спѣла дѣ пѣлке, май наїнте дѣ $\hat{\text{A}}$ хрѣни кѣ дѣнѣеле Бомбїцеле; $\hat{\text{A}}$ шиждѣрѣ ши пентрѣ $\hat{\text{A}}$ чѣлѣши прїчинѣ ниѣи лѣнгѣ циглѣрїи саѣ кѣптѣаре дѣ вѣрницѣз, сѣ нѣ се $\hat{\text{A}}$ пѣнте (сѣдѣскѣз). Пѣрѣ $\hat{\text{A}}$ прѣжѣрѣл вре оунїи ливѣзїи, мошии, грѣдїни, саѣ $\hat{\text{A}}$ кѣртѣ Бесѣричилѣр, $\hat{\text{A}}$ кѣселѣр, ши пре оулициле оундѣнѣ оумблѣз мѣлте кѣрѣ, ши $\hat{\text{A}}$ ша се пѣт кѣ фолѣс сѣдї ши крѣше. Пѣрѣ км $\hat{\text{A}}$ плантеле $\hat{\text{A}}$ се $\hat{\text{A}}$ пазнта: четѣше сѣс ла $\hat{\text{A}}$ трѣвѣрѣк $\hat{\text{A}}$ 5 ши 8, ши дѣпѣ $\hat{\text{A}}$ чѣк $\hat{\text{A}}$ вѣцѣтѣрѣз кѣ $\frac{1}{2}$ дѣ $\hat{\text{A}}$ н майнаїнте фѣ грѣпиле, оундѣ сокѣтѣши $\hat{\text{A}}$ пѣне фрѣгѣрїи: $\hat{\text{A}}$ сѣ май пѣцин трѣи стѣнѣнїи оунѣла дѣ $\hat{\text{A}}$ лѣлѣ $\hat{\text{A}}$ дѣ-

пзртаѣи ши дрѣпт ѿ рѣна, дѣпз фѣнѣе сз се ѿплзнтѣ. Фіѣше каре грѣапз пѣтрѣ шѣхѣрѣ лѣргз, ши $2\frac{1}{2}$ шѣхѣрѣ ѡдѣнкз сз фіѣ фзкѣтз, ши пзмѣнтѣл дѣн трѣнселе сз фіѣ скѣс, ши ѿпрежѣрѣл грѣпилѣр сз се пѣнз, ка ѡчи ла сѣаре, сѡѣ ѡѣр сз се дирѣгз $\frac{1}{2}$ де ѡн пзнз ла ѿплзнтѣре. Рѡмѣриле чѣле пѣнтрѣ кѣнѣнз лзсѣте, сз се рзтѣнгз пзнз ла 3 — 4. сѡѣ 5 ѡкѣ, ѣрз чѣле мзрѣнте де тѣт сз се тѣе, рз-дзчѣнѣле ѿ грѣапз фрѣмѣс сз се ѡлкзтѣѡс-кз, ши плѡнта ѿ лѣкѣл нѣѣ, ѡшѡ сз се ток-мѣскз ѡ стѡ, кѣм ѡѣ стзтѣт кѣ фѡѡа ѿ рзсѡднѣцз, нѣмай 1 ѡѣл мѡѣ ѡдѣнк сз се ѡшѣ-зз, ши кѣ пзмѣнтѣл чѣл дѣн грѣпѣ скѣс сз се ѡѣмпле, пззѣна, ка нѣчѣ ѡ рздзчѣнз сз нѣ рзмѣнз гѣѡлз.

12. Кѣм де ѡчѣ ѿнѡѣнте ѿ тѣѡте тѣмпѣриле ѡѣ ѡ се грѣжѣ фрзгѣрѣѣ?

Дѣпз че ѡѣ ѿплзнтѣт фрзгѣрѣѡ — сѡѣ ѡ-рѣ че пѣм — ла лѣкѣл сѣѣ чѣл де трѡѣ, сз нѣ сокотѣшѣ кз ѡкѣма ѡѡѣ лѣѡт грѣжа де пре кѡп, ши ѡлте нѣ ѡѣ фрзз ѡ те фѣлосѣ дѣн рѣѡѣл сѡѣ фрѣнзѡ лѣѣ. Ѣе кѡде ѿ тѣѡтз примѣѣ-рѡ ѡ лѣѡ фрзгѣрѣѣ де рѣна ѿ ѡѣѣре, ши де лзсѣтѣрѣѣ чѣѣ дѣшѣ сѡѣ прѣ ѿ жѣс кзтрз

пзмѣпт, сав ка фѣселе ꙗ сѣс крескѣци, трѣкѣ
кѣрхцици, ашиждерк ши вѣрфѣриле чѣлвр оу-
скате, пзнз ла локѣл чѣл сзнзтѣс сз се тѣе,
ши сз се кѣвте ка кѣнѣна помѣлѣи, ници
прѣ тѣре ꙗ лѣтѣри, ници прѣ ꙗсѣс, чи фрѣ-
мѣс ши ꙗвлѣнт се крѣскз, ши сѣареле де тѣ-
те пѣрциле ши пинтре тѣате рѣмѣриле, кѣ
рѣзеле сѣле сз поатз стрѣвѣте.

13. Нѣ сар пѣтѣ ши прин ѡлтзніре ꙗ се ꙗ
мѣлци ши ꙗвѣни фрзгѣриѣ?

Се поате ши ꙗчѣл ꙗкѣ май вѣртѣс прин
ѡкѣлѣцие ꙗ ꙗл злѣ сав ꙗл злѣ ꙗн, дѣпзче сав
ꙗплзнтѣт ла локѣл лвр, ши фѣйна кѣ кѣ
ѡкѣкѣлѣцие кѣ мѣгѣре, сав ѡлтѣирѣ помилвр
кѣ плѣнте, тѣци Пзмѣнтѣнѣи сѣнт кѣноскѣци,
дѣчи ꙗичѣ нѣ ꙗфлѣ липсз ꙗ дѣ ѡсѣвѣнтз ꙗвѣ-
цзтѣрз.

14. Кѣм се пѣт крѣще фрзгѣриѣ пре шѣнцѣриѣ
ꙗ лок де гѣрд, сав ꙗ шпалѣре?

Плѣнтеле ꙗ стрѣт дѣпз ꙗтрѣвѣрк ꙗ 7 кре-
скѣте, нѣ се мѣтз ꙗ рѣстѣницз, чи ꙗдѣтз
ꙗ брѣзда гѣрдѣлѣи, сав ꙗ шпалѣрѣлѣи, оунде
ꙗкпѣрѣрѣ ꙗв ꙗ стѣ, се сздѣск, кѣре брѣз-
дз сав шѣнц ꙗрзши кѣ жѣмзтѣте де ꙗн,
ꙗна-

Ѡнаинте Ѡре Ѡ се фѠче, ши ѠтрѠнседе де 2 шѠ-
хѠри Ѡ плѠнтѠ де Ѡлта депѠртѠте сѠ се ток-
мѠскѠ. Ши не ѠпѠдекаѠте пѠнѠ ѠтѠнча сѠ
крѠскѠ ѠшѠ, пѠнѠ вѠр фи де 6 сѠѠ 7 шѠхѠри
ѠсѠс крескѠте; ѠтѠнча сѠ лисе рѠтѠндаѠ вѠр-
фѠриле, ши де Ѡчи Ѡнаинте Ѡ тѠѠтѠ примѠ-
вѠра, кѠ фѠѠрфечиле чѠле мѠри сѠ се рѠтѠн-
ѠѠ, кѠм ѠксѠпра ѠшѠ ши пре мѠрѠини. Крен-
Ѡеле чѠле де прин мѠжлокѠ ѠчѠстѠр плѠнте
слоѠѠд фрѠнѠа май Ѡ вѠѠме, ши май кѠне се
пѠт скѠти де фрѠг ши де вѠрѠмѠ.

15. КѠре сѠнт бетешѠгѠриле фрѠгѠрилѠр?

ФрѠгѠриѠ сѠнт кетѠѠи, кѠнѠ сѠ ѠфлѠ
плѠнтѠѠѠ Ѡ лѠкѠри, кѠре лѠр нѠ прѠѠѠе, ши
вѠнѠ сѠнт пѠши прѠѠ ѠѠши сѠѠ прѠѠ ѠпрѠѠе
оѠнѠ де ѠлтѠл, ка сѠ нѠши пѠѠтѠ ѠтинѠе
рѠмѠриле сѠле де вѠе, ши соѠреде де тѠѠте
пѠрѠиле сѠѠ пѠѠтѠ лѠчи, ши префирѠ; кѠнѠ
фѠрѠ пѠѠѠ се кѠрѠѠѠ де крѠнѠе, ши Ѡ тѠт
ѠнѠ де фрѠнѠе се депоѠе, не лѠсѠнѠѠѠ
кѠте оѠн Ѡн, ка сѠ ѠѠѠнѠскѠ. КѠрѠра кетешѠгѠри
ниминѠ ѠлтѠл фѠрѠ ѠсѠши ѠтѠпѠ-
нѠ лѠр ѠѠте виновѠт. ѠинѠр мѠшкѠѠтѠл
се стѠрнѠѠе дин сѠгрѠмѠрѠ мѠѠѠлѠѠ фрѠ-
гѠриѠѠѠ, пенѠрѠ ѠчѠл, кѠнѠ ла вѠрѠнѠл се
ѠрѠѠѠ

а́ратъ мѣшкѣаре, трѣбѣ а́чѣла сѣ се рѣдѣ жѣс ,
ши трѣпина кѣ а́пѣ кѣратъ сѣ се спѣле. Гѣрѣ
прескѣрт а́ зиче, фрѣгарѣи сѣнт сѣпѣши вете-
жѣгѣрилор, ка ши а́лци помѣ, де кѣре ка
ши де а́чѣм а́ѣ а́ се кѣѣтѣ ши а́и виндека.

АДОЯГО ДЕСПЪРЦИРѢ!

Деспре кѣлтѣра Бомбицелѣр.

1. Да кѣлтѣра Бомбицелѣр чѣ ѣсте де липсѣ
а́ се лѣа а́ сѣмѣ?

Чѣле май де кѣпетѣнѣе, ши фѣарте трѣвѣин-
чѣасѣ лѣѣри де сѣмѣ ла лѣкѣрѣк кѣ Бомби-
целѣ, сѣнт а́чѣсте оѣрмѣтѣаре:

А́тѣѣю; ла кѣса сѣѣ лѣкѣл а́ кѣре Бомби-
целѣ а́ѣ а́ се кѣѣе.

А́дѣсаѣ: ла оѣнѣлтеле чѣле трѣвѣинчѣасѣ
ла цинѣрѣк Бомбицелѣр:

А́трѣа: ла клѣчѣрѣк семѣнцелѣр ши а́дѣѣ
черѣѣ ѣвѣѣтелѣр Бомбице, ка ла ѣѣ вѣѣстѣѣ а́пре-
ѣнѣ сѣ се кѣѣскѣ.

А́пѣтра: ла сѣмнѣл сѣѣ фирѣска дор-
мире а́ Бомбицелѣр, пѣнѣ ла а́кѣдѣрѣк лѣѣр.

А́чин-

А чинчк: Да хрзнірѣ лѡр.

А шѣса: Да градѡл кзладѡрїи чѣл тревѡ-
инчѡс.

А шѣптѣ: Да цинѣрѣ кѡрзціей ꙗ кѡсз,
ши пре ѡщѣрнѡтѡриле Бомбїцелѡр.

А ѡпта: Да липса де ѡрѡл кѡрат.

А нѡаѡ: Да ꙗкїдерѣ Бомбїцелѡр, ши
ѡлкзтѡирѣ пѡтѡлѡи пентрѡ ѡчѣ трѣкз.

А зѣчѣ: Да ветежѡтѡриле ши врзжмѡшїи
Бомбїцелѡр.

Б. 1.

Деспре кѡса сѡѡ лѡкѡл ꙗ кѡре Бомбї-
целѣ ѡѡ ѡ се крѣце.

2. Кѡре лѡк ѡсте май вѡн пентрѡ крѣщѣрѣ
Бомбїцелѡр?

Цїнтѡрюл де Бомбїце май ꙗтѡю ѡре ѡ се
грїжї пентрѡ ѡ сѡвз сѡѡ кѡсз кѡратз ши лѡргз,
ла лѡк зѡжнѡт ѡшзѡтз, ши де ѡсте кѡ
пѡтїнцз, кѡ фѡца, ши ферѣстриле сз фїе кз-
трѡ рзсхрїт, де мѡлтз оумѣларе ши токарѣ
депхртѡтз, сз найвз врѣн мирѡс грѣѡ, де
шѡаречї, хѡрци, фѡрнїче, хѡарз ши пѡсхрї
сз фїе скѡтїтз, ши кѡ кѡпѡрю пентрѡ ꙗкзл-

зїт

Жит кзцигáтз. Ферестриле сз фíе шí кѢ тá-
бле сáѢ фѢндѢрй прединафáрз кзцигáте, ка
прин мижлочíрѣ áчествора сз се поáтз ѡпри
áтрáрѣ рáзелѡр де соáре ла Бомкíце; шí пен-
трѢ ка треѡинчóсѢл áер май слóвоѢ сз поáтз
рзкорí Бомкíцеле, сáнт де липсз ферестрíй
нѢ нѢмай ла пзрѣтеле собíй чéл де фрѢнте,
чí шí ла чéл дин дóс.

3. Кáт де лáргз шí áнáлтз сз фíе соáа, á
кáрѣ Бомкíцеле á оўнѢй лóт де семíнцз
оўшóр сз се поáтз крѣще?

Ѣ соáз де 2 стáнженй лáргз $2\frac{1}{2}$ лѢнгз
шí оўнѢл áнáлтз, кѢ ѡ ферѣстрз май мз-
ришоáрз á фрѢнтáрѡл шí á дóсѢл кзшíй кз-
цигáтз, áжѢнце пентрѢ крѣщерѣ Бомкíцелѡр
дела оўн лóт де семíнцз; гáрз кáнд чíнева
áр врѣ á тóт áнѢл дóй, трéй, сáѢ май
мѢлцй лóцй де семíнцз á Бомкíцелѡр сз
клочѣскз шí сз крѣскз, áтѢнчѣ шí соáа май
мáре липсѣше сз фíе. Áтрѡ соáз де 3 стáн-
женй лáргз шí пáтрѢ лѢнгз, се. пóт крѣще
Бомкíце де 2 шí 3 лóцй, ла кáре дóáѡ фе-
рестрíй де кзтрз фрѢнте кѢ фѢндѢрй шí áл-
те дóáѡ дин дóс á фí се чѣре.

Деспре оунѣлтеле ла цинерѣ Бомби- целор требѣинчолсе.

4. Кѣм трѣбѣе сѣ фие полицеле ши ащернѣ-
тѣрилe, пре каре аѣ Бомбицелe а се крѣ-
ще?

Чине врѣ кѣ фолос ши кѣ адемжнѣлз
сѣ цинѣ ши сѣ крѣскѣ Бомбице, ачела трѣбѣе
сѣ айбѣ анѣме атѣтѣ полице ши ащернѣ-
тѣрѣй, аѣпѣ кѣцѣй лѣцѣй де сѣмѣнцѣ а тѣт
анѣл врѣ сѣ крѣскѣ, ши ачѣстѣ сѣ се пѣатѣ
десфѣче, ка аѣпѣ севѣрширѣ лѣкрѣлѣй мѣтѣсеѣ,
сѣ ле пѣатѣ рѣдикѣ, ши ла лѣк бѣн, пѣнѣ ла а-
тѣ требѣинцѣ, сѣ ле пѣнѣ, ши кѣса спре алтѣ
липсѣ пѣнѣ атѣнчѣ сѣ се пѣатѣ атѣребѣинцѣ.

Аичѣ вѣм арѣтѣ кѣте пѣлице, ши ащер-
нѣтѣрѣй требѣеск ла оун лѣт де семѣнцѣ, ши
кѣм ачѣлѣ аѣ сѣ се фѣкѣ?

Пентрѣ Бомбицелe а оунѣи' лѣт де семѣн-
цѣ, трѣбѣе сѣ се фѣкѣ ѡ полицѣ кѣ ѡпт а-
щернѣтѣрѣй, аѣкѣ ва фи соѣа, а карѣ се крѣск
Бомбицелe де вреѣ ѡ шѣхѣрѣй де нѣлтѣ; аѣрѣ
де ва фи май скѣндѣ, сѣ пѣт фѣче аѣлаѣ

ПОЛИЦЕ КЪТЕ КЪ ПАТРОЪ АЩЕРНЪТЪРИ. ПОЛИЦЕ-
ЛЕ СЪ ФАКЪ РИ ДЕ ЧЕ ПЛАСЪ ДЕ ЛЕМН, ГАРЪ АЩЕР-
НЪТЪРИЛЕ ЧЪЛЕ ДЕ ТРЕСТІЕ СЪНТ МАЙ БЪНЕ ШИ
ОУШОАРЪ, ШИ НИЧИ СЪНТ КЪ КІЕЛЪАЛЪ АПРЕДНА-
ТЕ, НИЧИ КЪПРИНД МЪЛТ ЛОК ОУНДЕ АЪ А СЕ
ЦИНЪ ПЪНЪ ЛА АЛЪ ТРЕКЪИЦЪ, ЧИ СЕ ПОТЪ А-
ПЪТЪРА, ШИ ДЕРЪЛ ПОАТЕ АТРА ЛА БОМКИЦЕ,
ШИ ПРЕ ДИН ЖОС, ШИ НЪ СЕ АЧИНЪТЪ БАЛЕГА
ЛЪР АША ЛЕСНЕ КА ПРЕ СКЪНДЪРИ.

5. КЪМ АЪ А СЕ ФАЧЕ ПОЛИЦЕЛЕ?

ДЕ БА ФИ СОБА О ШЪХЪРИ АНАЛЪТЪ, ТРЕКЪЕ
ПЕНТРОЪ Ѡ ПОЛИЦЪ ДОАѠ ЛЕМНЕ А ПАТРОЪ МЪКИИ
ЧОПЛИТЕ, КЪТЕ ДЕ 8 ШЪХЪРИ ЛЪНИЦИ, ШИ 4—5
ЦОЛЪ ГРОАСЪ, А КАРЕ АЪ КЪ ОУН СФРЕДЕЛ МА-
РЕ КЪТЕ 8 ГЪЪРИ, А АСЪМЕНЪ ДЕПЪРТАРЕ ОУНА
ДЕ АЛТА А СЕ СФРЕДЕЛИ, ШИ А ФИЕЦЕ КАРЕ
ГАЪРЪ КЪТЕ ОУН КЪЮ КА ЛА $\frac{1}{2}$ СЪЖИЖЕН ДЕ ЛЪНГ
А ВЕНИ, КАРЕ КЪЕ, САЪ ВРАЦЪ, БІНЕ ТРЕКЪЕСК
ЦЪПЕНИТЕ, ПЕНТРОЪ КЪ АЧЪСТЪ ВЪР ФИ ВРАЦЪЛЕ
ЧЕ АЪ А ЦИНЪ АЩЕРНЪТЪРИЛЕ КЪ БОМКИЦЕЛЕ. —
ГЪЪРИЛЕ ЧЪЛЕ МАЙ ДИН ЖОС АЪ А ФИ ДЕ $1\frac{1}{2}$
ШЪХ ДЕЛА ПЪМЪНТ АСЪС РЪДИКАТЕ, ГАРЪ ЧКАКЪ
ЛАЛТЕ КЪТЕ ДЕ ОУН ШЪХ МАЙ АСЪС, АЧЪСТЕ
ДОАѠ АША АГЪЪРИТЕ ЛЕМНЕ, САЪ МАЙ БІНЕ АИ
НЪМИ СЪЖЛИИ, АЪ А СЕ АКЕА ЖОС ПРЕ Ѡ ТАЛПЪ

ДЕ ОУН ЛЕМН ЧЕ ВА МАЙ ГРОС, 4 ШУХУРИ ОУ-
НБЛ ДЕ АЛТБЛ ДЕПЗРТАЦИ, КАРЕ ТАЛПЗ АРЕ А
ФИ ДЕ ОУН СТЪНЖЕН ДЕ ЛЪНГЗ, ШИ КА СЗ ПО-
АТЗ СТА ПРЕ ПОДБЛ СОБЕЙ НЕКЛЪТИТЗ, ШИ НЕ-
РХСТЪРНАТЗ, СЗ СЕ АКЕЕ ЛА АМЖНДОАШ КАПЕТЕ-
ЛЕ ТАЛПЕЙ ДОАШ ЛЕМНЕ ДЕ АЧЕАШ ГРОСИМЕ, ШИ
4 ШУХУРИ ЛЪНЦИМЕ А КРЪЧИШ, АЧАСТЗ ПОЛИЦЗ
АСТЕ ОУМВЛХТОАРЕ ШИ ДЕШКИЗЕТОАРЕ, ШИ ЦИ-
НЕ 8 АЩЕРНЪТЪРИ, ПРЕ КАРЕ БОМБИЦЕЛЕ ОУНЪИ
ЛОТ ДЕ СЕМИНЦЗ КОМОД СЕ ПОТ ЦИНЪ ШИ КРЪ-
ЩЕ; ПЪРЗ ДЕ ВА ФИ СОБА МАЙ СКЪНДЪЗ АТЪН-
ЧЪ СЕ ПОТ ФАЧЕ ДЕ АЧЪСТЪ ПОЛИЦЕ ДОАШ НЪ-
МАЙ КЪТЕ КЪ 4 АЩЕРНЪТЪРИ.

6. КЪМ СЕ ПОТ ФАЧЕ АЩЕРНЪТЪРИЛЕ ДЕ ТРЕСТІЕ І

ПЕНТРЪ Ѡ ПЪТЪРЪ САЪ ОУН АЩЕРНЪТ, ІА
100 ДЕ ЖОРЪИ (ФИРЕ) ДЕ ТРЕСТІЕ, КАРЕ СЪНТ МАИ
ГРОАСЪ, ШИ ДЕСПОИНАДЪЛЕ ДЕ ФРЪНЪЕ, СКЪРТЪ-
ЛЕ КА СЗ РЪМЪНЪ ШЪПТЕ ШУХУРИ ДЕ ЛЪНЦИ; АД-
ПЪ АЧКА ІА ПАТРЪ ЛЪТЪЗИ, ДИН КАРЕ ДОЙ КЪТЕ ДЕ
ОУН СТЪНЖЕН, ШИ ДОЙ КЪТЕ ДЕ ПАТРЪ ШУХУРИ СЪ
ФИЕ ДЕ ЛЪНЦИ, ШИ АКЕЕ ЛА КАПЕТЕ КЪМ СЕ АКЕЕ
СТЪЛПИ ОУНИИ ОУШИ, ПЕНТРЪ КА ПРЕ АЧЕШИ ЛЪТЪЗИ
СЪ ПОЦИ МАЙ ЛЕСНЕЦЪСЕ ПЪТЪРИЛЕ ЧЪЛЕ ДЕ ТРЕСТІЕ.
А ЛОК ДЕ ОУЪРЪКЛЪ, ШИ ДЕ ЛЕГАТ ТРЕСТІЙЛЕ ОУНА
ДЕ АЛТА, СЪНТ ДЕ ЛИПСЪ 8 ФИРЕ ДЕ АЦЪ ГРОА-
СЪ,

сз, саз шпагат, кѣте з стѣнженъ де лѣнцѣ.
Пентрѣ приндерѣ ачѣствѣ ѿ фире де шпа-
гат, трѣкѣ ѿ амѣндѣ лѣтѣхъ чѣи лѣнцѣ,
кѣте з кѣе ѿ асеменѣ депзртаре оуна де
алтѣл, нѣмай атѣта де афѣндѣ а се кѣте, кѣт
сз рѣмѣнѣ капетеле лѣр де оунѣ дѣцетѣ афарѣ;
принѣндѣсе фѣше кѣре фирѣ ал шпагатѣлѣи
де капетеле кѣелѣрѣ а оунѣи лѣтѣхъ, се ѿтѣндѣ
ши се принѣ де чѣлѣлѣлѣте кѣе а чѣлѣлѣлѣт
лѣтѣхъ, ши шпагатѣлѣ кѣреле рѣмѣне май
лѣнгѣ, трѣкѣ пентрѣ легѣрѣ фирелѣрѣ саз а
жорѣицелѣрѣ де трѣстѣе оуна де алтѣ пѣнѣ се
ва гѣтѣ пѣтѣра. ѿкѣма дѣи ѿнѣи ѿчѣп де
ѿ пѣрте ши де алтѣ а цѣсе пѣтѣра, пѣиנדѣ
жорѣицеле нѣ. тѣт кѣ капетеле чѣле грѣасѣ ла
ѿ мѣрѣнѣ, чѣ скимѣнѣдѣле, ши легѣнѣдѣле
апрѣопе ши дѣс оуна де алтѣ, ка сз нѣ се
дѣсѣиѣре, ши тѣт ашѣ оуѣрѣнѣ, пѣнѣ ва фѣ
ащѣрнѣтѣлѣ $\frac{1}{2}$ де стѣнженѣ лѣт, ши 7 шѣхѣ-
рѣи лѣнгѣ: атѣнѣкѣ сз се лѣце шпагатѣлѣ ла
капете кѣне, ши кѣ оунѣ топѣрѣ кѣне аскѣцѣт,
сз се асеменѣзе ащѣрнѣтѣрилѣ ла амѣндѣоав
капетеле, пѣнѣ ка трѣстѣа сз нѣ се зѣрѣчѣ-
скѣ. ащѣрнѣтѣлѣ чѣлѣ дѣнѣ тѣю ва фѣ май кѣ
грѣѣ а фѣче, пѣрѣ дѣпѣ ачѣкѣ ашѣ оушѣрѣ ва
фѣ лѣкрѣлѣ ачѣста, кѣт ши пѣнѣчѣи жѣкѣнѣ-
дѣсе

ДѸсе ꙗко вѸр фꙗче, (ꙗщериѸтѸри де ꙗчѸстѸк
пентрѸ Бомбице се пѸт фꙗче ши дин нѸеле
де рѸкитѸ, ꙗплетинѸле ка тѸрциле, ꙗсѸ
ꙗчѸлѸ сѸнт май кѸ грѸ де щѸрс, ши де
оѸвлꙗт кѸ ꙗле) кꙗре ꙗщериѸтѸри се ꙗшѸзѸ
ꙗ соѸа БомбицелѸр, ла врѸмѸ сꙗ пре поли-
цѸ, ши ꙗшꙗ се токмѸск, ка сѸ фѸе лѸк пре
ДѸпѸ ꙗле де оѸмелꙗт кѸ БомбицелѸе.

7. ЧѸ фѸлѸ де МашинѸ трѸбѸе ла клочирѸѸ
ꙗзлѸр БомбицелѸр?

Машина чѸ пентрѸ клочирѸ семинцей, ДѸпѸ
Ме.о.ѸѸ ꙗчѸста пѸате фи май мꙗре сꙗѸ май
микѸ, ДѸпѸ мѸѸѸра семинцей, кꙗрѸ врѸ чѸ-
неѸа ꙗ Ѹ пѸне сѸ се клочѸкѸ. ПентрѸ оѸн
лѸт сꙗѸ дѸй, ши трѸй де семѸнцѸ, МашѸ-
на се пѸате фꙗче дѸнтрѸ Ѹ скѸнѸѸрѸ де врꙗдѸ
кꙗрѸ ва фи де оѸн шѸх лꙗтѸ, ши $\frac{3}{4}$ сꙗѸ оѸн
цѸл грѸасѸ, ши ꙗсеменѸ гилѸитѸ, дин ꙗчꙗ-
ста сѸ се тꙗе кѸ фирѸзѸ дѸѸв вѸкѸци ꙗѸте
де оѸн шѸх де лѸнѸй. ВѸкѸциле ꙗчѸстѸк тꙗе-
ле кѸ фирѸзѸл ши пре мѸжлок ꙗ лѸнѸиме,
ꙗпѸй ле ꙗкѸе кѸ кѸе ꙗ 4 мѸкѸй, кѸм сѸнт
МагацинѸриле чѸле пентрѸ стѸпѸ фѸкѸте. Ма-
шиней ꙗчѸциꙗ трѸбѸе фѸкѸт оѸн фѸнѸ де пѸн-
зѸ, ниѸй прѸ грѸасѸ ниѸй прѸ сѸѸцире, чи
де

АЕ мѣжлок, кáре бѣне сѣ фѣе ѣтѣнсѣ шѣ кѣ
кѣе прѣнсѣ пре мáрцинилѣ Машѣней; Ёрѣ
фѣиндѣ кѣ Машѣна áчáстá áре á стá ка ѡ кáн-
делѣ ѣ áер рѣдикáтѣ, пѣнѣ кѣндѣ се клочѣше
сѣмѣнцá Бомбѣцелѡр; Арепт áчѣлá лá гѣрá
ѣй, ѣ тóцѣ пáтрѣ пѣрѣцѣй лá мѣжлок, кѣ ѡ
вѣргѣе сѣ се фáк гѣвѣрѣй, ѣ кáре дóш шпáгá-
те кѣте дѣ 2 шѣхѣрѣй, дѣлá ѡ гáвѣрѣ пѣнѣ
лá áлтá ѣкрѣчѣш сѣ се лѣце, шѣ лá мѣжло-
кѣл шпáгáтѣрилѡр, оўндѣ се ѣкѣнѣ шѣ се
вѣрѣвѣрѣск дѣсѣвѣрá Машѣней, сѣ се лѣце оўн
шпáгáт мáй лѣнѣг, кѣ кáре се вá áнинá Ма-
шѣна пѣнтре оўн бѣлѣѣг лá грѣндѣл áлкѣтѣйт;
шѣ дѣпѣ че мáй сѣс дѣ жѣмѣтáте ѣнѣлѣцѣмѣк
сѣбѣй вá фѣ дѣлá пѣмѣнт рѣдикáтѣ, сѣ се
пóатѣ прѣндѣ, шѣ легá дѣ оўн кѣю, кáре ѣ
пѣрѣкѣте лá ѡ мáрцинѣ вá фѣ вѣтѣт. Шѣ лá
трѣвѣнцѣл ѣрѣшѣ сѣ се пóатѣ ѣ жóс слóко-
зѣ: кѣ оўн кѣвѣнт, кá ѡ кáндѣлѣ сѣ се
пóатѣ сѣй шѣ погорѣ.

Д. 3.

Деспре семниѣцъ шӣ клочирѣ ѿи, шӣ
деспре адѣчерѣ Бомбицелѣр ка̄
ѣтрѣ асѣментѣ вѣрѣтѣ сѣ се поатѣ
крѣще.

8. Де оунде се поате кѣпѣтѣ вѣнѣ семин-
ѣцъ, шӣ пре чѣ се кѣноаѣе вѣнѣтѣтѣ ѿи?

Семинѣцъ вѣнѣ се поате кѣпѣтѣ дела ин-
шпекторѣи чѣи анѣме рѣндѣиѣи пентрѣ кѣл-
ѣѣра Бомбицелѣр де мѣтѣсѣ, прин орашѣле
чѣле май мѣри; ѣрѣ семинѣца се цѣне ачѣка
а̄ фӣ вѣнѣ, кѣрѣ се а̄ратѣ а̄лѣастрѣ ѣ фѣца
ченѣшѣи вѣтѣндѣ, шӣ кѣндѣ спѣрѣи ѿ Бомби-
ѣцъ ѣтре оунѣи, ѿ оумѣхѣлѣ кам клѣаѣсѣ, ка
а̄лѣшѣл де ѿѣ а̄ѣ дин сѣне, шӣ кѣндѣ ѿ
кѣѣи ѣтрѣн пѣхѣр кѣ вѣн, се а̄шѣѣѣ ѣ фѣндѣл
пѣхѣрѣлѣи. Ѣрѣ кѣре ѣноатѣ пре а̄ѣсѣпра вѣ-
нѣлѣи, ачѣка трѣѣе лѣпѣдѣтѣ, кѣ нѣ ѣаѣте
вѣнѣ. Чѣне кѣмпѣрѣ семинѣца май тимпѣрѣѣ,
пѣнѣ ла тимпѣл клочитѣлѣи ѿ поате цѣнѣ
ѣтрѣѣ кѣтѣе, саѣ пѣкѣѣ, ла лѣк рѣче шӣ зѣѣн-
тѣт ѣ кѣмѣрѣ.

9. Кънда ѣсте тѣмпа чѣл май бѣн пентрѣ
клучѣрѣ семѣнцей?

Тѣмпа чѣл май бѣн пентрѣ пѣнерѣ ка
са се клучѣскъ семѣнца Бомбѣцелѣр, ѣсте
ѣтѣнчѣ, кънда фрѣнза фрѣгарилѣр ѣчѣпе ѣ
ѣши, дар ши ѣичѣ трѣбѣе са фѣе ѣмѣл кѣ
грѣжъ, кзчѣ оѣне ѣри кзлѣѣра примѣвѣрѣи
момѣще ѣшѣрѣ фрѣнзелѣр май тимпѣрѣи, ши
ѣпѣ ѣчѣл вѣне оѣн ѣѣр саѣ ѣ вѣрѣмъ, ши
стрѣкѣ фрѣнза чѣ тѣнзрѣ ѣ фрѣгарилѣр, ѣ каре
тѣмп ѣѣкѣ Бомбѣцелѣе вѣр фѣ ѣвѣѣт не ѣвѣнда
кѣ чѣ се хрѣнѣ, пѣнз ла скѣатѣрѣ ѣлѣр фрѣн-
зе ѣенѣѣ, тѣѣте се стѣнг; ѣчѣ нѣ трѣбѣе
грѣѣт кѣ клучѣрѣ семѣнцей, пѣнз нѣ се ва
вѣѣ ла фрѣгарѣи чѣи ла кѣмп ѣплѣнтѣѣѣ (сѣ-
ѣнѣѣ,) ши ла вѣрѣста лѣр ѣжѣнѣи, ѣѣѣ ши
трѣѣ фрѣнзе ѣшѣте; ѣсѣ нѣчѣ кѣ ѣтѣрѣѣѣрѣ
сѣ нѣ грѣшѣѣѣ, пентрѣ кѣ ѣѣкѣ ла ѣвѣѣрѣ Бом-
бѣцелѣр, вѣр фѣ фрѣнзелѣ фрѣгарилѣр прѣ
мѣрѣ, ѣтѣнчѣ Бомбѣцелѣе чѣле ѣкѣм тѣнѣре, нѣ
ле пѣт мѣнкѣ кѣ фолѣс пентрѣ мѣтѣсѣ. ѣе-
ла 20 пѣнз ѣ 30 ѣпрѣлѣе, ѣпѣ Калѣндѣрѣѣ
нѣстрѣ, ѣсте тѣмпа чѣл май бѣн ѣѣ ѣ пѣне
семѣнца сѣ се клучѣскъ, ѣрѣ май, ѣ колѣ
ѣсте тѣрѣѣѣ.

10. КЪМ СЕ ПОАТЕ КЛОЧЙ СЕМІНЦЕ, КА БОМБИЦЕЛЕ ЛА АСЪМЕНЪ ВРЪЖЕТЪ СЪ СЕ АДЪКЪ?

А Зіѡа а карѣ врѣй семінца сѣ ѡ пѣнн а Маши́нъ ка сѣ клочѣекъ, а кѣлѣщн диминѣца кѣптѣрюл, нѣ прѣ таре, чн нѣмай а-тѣта кѣлѣдръ сѣ фачн а сѣбъ, кѣт аре ѡ зн де примѣвѣръ, кѣнд ѣсте врѣмѣ чѣ май еѣнъ, сѣв кѣм се кѣде сѣ аѣвѣ ѡмѣл кѣлѣдра, кѣнд зѣче а аѣшернѣтѣл сѣв кѣлѣкат. (Кѣптѣрюл чѣл де пѣмѣнт ѣсте май еѣн пентрѣтрѣва ача́ста, кѣчн май мѣлт поате цинѣ кѣлѣдра). Дѣпъ мѣсѣра Термомѣтрѣлѣн сѣ поате лѣа а́л 16. пѣнъ ла а́л 18. Гра́д. Дечн пѣнн семінца де Бомбнѣ а Машина де клѣчнре, шн кѣ ѡ пѣнъ де гѣкѣ ѡ а́тннзн рѣр прѣсте тѣт фѣнѣл чѣл де пѣнъз, асемѣнѣндѣѡ, ка сѣ нѣ фнѣ сѣнѣдева грѣмѣднѣтѣ, шн ѡ рѣднчн кѣ шпагѣтѣл а́сѣс, пѣнъ ва аѣжѣнѣ прѣсте жѣмѣтѣте а́нѣлѣцнмѣ сѣбей кѣтрѣ чернме; шн принѣнѣндѣсе шпагѣтѣл де кѣюл чѣл днн пѣрѣте, сѣ се лѣсѣ Машина а́колѡ пѣнъ ла а́внѣрѣ Бомбнѣцелѡр, кѣре пѣнъ а́ а 4 зн ва а́чѣпе. Пѣнъ а́тѣнчѣ а́лт лѣкрѣ нѣ ѣсте, фѣрѣ де кѣт а́ пѣзн гра́дѣл кѣлѣдрнн, ка се фнѣ тѣт а́трѣ ѡ а́семѣнарѣ, шн а́ тѣатѣ знѣѡ ѡ.

ѡддѣтъ сѡѡ де доѡѡ ѡрѣ, сѡ се словѡѡѡѡ Ма-
шѣна ꙗ жѡс, шѣ семѣнѡѡ кѡ ѡ пѣнѡѡ сѡ се
маѣ мѣстече, шѣ сѡ се рѡсфѣре ка прѣсте тѡт
дѡсѡменѡѡ шѣ потрѣвѣт сѡ се клѡчѣскѡѡ, кѡчѣ
дѡчѡстѡѡ лѡѡре де сѡмѡѡ, ꙗсте фѡѡрте де лѣпсѡѡ ла
ꙗчѣпѡѡт, пѣнтрѡѡ ка Бѡмѡѣцѣле ла дѡсѡменѡѡ вѡрѡ-
стѡѡ сѡ се пѡѡтѡѡ дѡѡѡче. де ва фѣ тѣмпѡѡл
кѡлѡѡ, дѡжѡнѡѡ дѣмѣнѡѡѡѡ шѣ сѡѡра, кѡтѡѡ
пѡѡѡнѣл фѡѡ ꙗ кѡпѡтѡрѣѡ сѡ се фѡѡкѡѡ, ꙗ тѣмп
де мѣжлѡѡ, се пѡѡте фѡѡче шѣ ла дѡмѡѡѡѡѡѡ
пѡѡѡнѣл, ꙗрѡ ꙗ тѣмп прѡѡ рѡѡче лѣпсѡѡѡѡ шѣ
ла мѣѡѡѡл нѡпѡѡѣ сѡ се ꙗкѡѡѡѡѡѡ. Кѡлѡѡ-
ра чѡѡ пѡѡѡнѡѡ шѣ не дѡсемѡнѡѡтѡѡ, ꙗтѡрѡѡѡѡѡѡ
кѡлѡчѣрѡѡ, шѣ прѡѡѡнѡѡѡѡѡѡ не дѡсемѡнѡѡрѡѡ ꙗ
ѡшѣрѡѡ Бѡмѡѣцѣлѡѡр; ꙗрѡ кѡлѡѡѡѡ чѡѡ прѣсте мѡ-
ѡѡрѡѡ мѡѡлѡѡ; дѡѡѡче лѡѡр вѡѡтѡмѡѡре шѣ перѣ-
чѡѡне.

11. Пѣнтрѡѡ чѡѡ ꙗсте де лѣпсѡѡ? шѣ кѡм се
пѡт дѡѡѡче Бѡмѡѣцѣле ка сѡ се крѡѡскѡѡ ꙗ
дѡсѡменѡѡ вѡрѡстѡѡ?

Чѣне нѡѡ ѡре грѣѡѡѡ дѡшѣ дѡѡѡче Бѡмѡѣцѣле
сѡле ла ѡ потрѣвѣтѡѡ вѡрѡстѡѡ, дѡчѣла ѡре кѡ
Бѡмѡѣцѣле сѡле маѣ мѡѡл лѡѡкѡѡ, ѡстенѡѡлѡѡ
шѣ пѣѡрѡѡѡре де вѡрѡѡме, шѣ маѣ мѡѡлѡѡ сѡпѡтѡ-
мѡѡнѣ ꙗ тѡрѡѡѡе пѡнѡѡ ла крѡѡѡѡѡѡ шѣ сѡѡѡѡ-
шѣрѡѡ

ширѣ Бомбицелор; гаре прин адрчерѣ лѡр
ѣтрѡ врѣстѣ гасте лѡкрѡ май оушор, май фзрѣ
примѣждіе, ши ѣ 44 де зиле де тот гата.

Ка сѣ се адркѣ Бомбицеле ла ѡ потриві-
тѣ врѣстѣ, липскѣе а лѡа сѣма: 1) Ка се-
минца, кѡм ам зис сѣс, ла ѡ потривѣ ши
тоатѣ асѣменѣ ѣ тревинчѡаса кѡладѡрѣ сѣ се
клочѣскѣ. 2) Бомбицеле кѡ фрѡнѣзѣ де фрѡ-
гарѣ ла врѣмѣ сѡ, ши гѡрѣши ѣтрѡ ѡ потрив-
вѣ сѣ се хрѣнѣскѣ, адрѣ кѡм ла лѡкѡл сѣѡ
май жѡс се ва адрѣта. Ши 3) адрмирѣ лѡр
чѣ фирѣскѣ, ла тоате де ѡдатѣ сѣ се адркѣ,
адрѣ кѡм гѡрѣши ла лѡкѡл сѣѡ ѣвѣцѣтѡрѣ се
ва да.

12. Пре чѣ сѣмне сѣ поате кѡнѡаще семин-
ца кѣ ѣ клочітѣ; ши чѣ линскѣе атѡн-
чѣ а лѡкѣра?

Кѡѡтѣндѡсе семинца кѡ кѡладѡра ши кѡ
аместѣкарѣ сѡ ѣ Машинѣ, прекѡм май сѣс
ам адрѣтѡт, а трѣа сѡѡ май тѣрѣѡ, а пѡ-
тра зѣ ѣчѣпе семинца; а алѣи, ши ачѣста гасте
сѣмнѡл клочітей семинѣ; атѡнчѣ словѡзѣ Ма-
шина мерѣцѣи жѡс, ѣ ѡ пѣнѣ, ши фѣ дин
тоатѣ семинца оун стрѡт, прин мѣжлѡкѡл
фѡндѡлѡѣ ѣ лѡнѣиме. Отрѡтѡл ачѣла дѣспѡр-
ѣла ѣ дѡлаѡ, гѡрѣши ѣ лѡнѣиме, ши фѣ дин
трѣн.

кѣрат ши кѣне спзлат, аша км сз тѣе дѣ-
ванѣ, сз ле пресѣри пре фзкѣтеле кзрѣри, пин-
тре ширѣриле дѣ семѣнцз, ши дѣ амжндѣав
пѣрциле лѣр ѿ Машѣнз. Фрѣнхеле ачѣстѣ вѣр
момѣ ла сѣне ѿвѣателе Бомбѣце, ши кѣнд
4—5 дѣ ачѣлк престе вѣре ѿ фрѣнхз вѣр
фѣ сѣите, апѣкѣнд дѣ капзтѣл фрѣнхей кѣ
дѣав дѣцете (кѣ мѣниле спзлате, ши кѣ
пѣзз, ка сз нѣ мѣзчѣши вѣре ѿ Бомбѣцз) ле
скѣци афѣрз, ши ѿпреѣнз кѣ фрѣнхз ле пѣни
пре ѿ мѣсз кѣратз, сѣв май кѣне пре ѿ кѣалз
дѣ хартѣе ѣлѣз, ла мѣрцини ѿпрежѣр дѣ оѣн
дѣцет ѿдѣплѣкѣтз, ка сз нѣ кѣдз Бомбѣ-
целе, ши ѿтрѣ ачѣ зѣ пѣнз кѣтрз 4 чѣсѣ-
ри дѣпз амѣзззѣи, тѣт аша трѣвѣе кѣ скѣатерѣ
Бомбѣцелѣр дѣн Машѣнз оѣрмѣт, ши чѣлѣр
скѣасз ѣлте фрѣнхз спре мѣнкѣре сз нѣ ли
се дѣ, фзрз нѣмай чѣле че сѣв скѣс кѣ дѣн-
теле дѣн Машѣнз. Дѣпз трѣчерѣ а 4 чѣсѣри
дѣпз амѣзззѣи, ѿтрѣ ачѣстз зѣ дѣнтѣю,
скѣате тѣате фрѣнхеле, кѣре се май ѣфлз а-
тѣнчѣ пѣнтре семѣнцз, дѣн Машѣнз афѣрз, ка
Бомбѣцеле чѣле чѣ вѣр май ѿвѣа, пѣнз ѿ а дѣав
дѣминѣцз сз нѣйѣз че мѣнкѣ, ши ка прин
лѣкрѣрѣ ачѣста Бомбѣцеле дѣн тѣа зѣ, ѿвѣа-
те, кѣ чѣле че вѣр ѿвѣа а дѣав зѣ, сз се пѣатз
ѿтрѣ-

†трѣна †преѣна, ши ла ѿ аскѣментѣ врѣстѣ
ааѣче.

14. Кѣм трѣѣѣ пѣшит акѣма кѣ Бомѣицѣле,
пентрѣ ка ла ѿ аскѣментѣ врѣстѣ сѣ †-
чѣпѣ а крѣще?

Бомѣицѣле дин †тѣа ши а доаѣ зѣ лип-
ѣще сѣ се ааѣкѣ †трѣ ѿ врѣстѣ, ши чѣле че
вѣр ѣши † а трѣа зѣ, а кѣрѣра ши нѣмѣ-
рѣл май марѣ ѿвѣчѣѣще а фи, †рѣши †трѣ
ѿ врѣстѣ аѣ а се ааѣче; †сѣ прѣсте тѣт
тѣмпѣл крѣщѣрѣи кѣ ѿ зѣ май † оѣрѣмѣ, де
кѣт ачѣлѣ аѣ а се грижи, ааѣкѣ чѣле †трѣ
†тѣа ши а доаѣ зѣ †вѣате вѣр мѣрѣе кѣ
ѿ зѣ тѣт †наинтѣ чѣлѣр † атрѣа зѣ ѣшите,
† крѣщѣре, † адормѣре, аѣщѣптѣре ши †
†кидѣре; кѣре оѣрѣмѣре причинѣаще май лѣсне
а се потрѣви врѣста Бомѣицѣлѣр, ши оѣшѣ-
рѣзѣ лѣкрѣл кѣ хрѣнирѣк, ши кѣѣтѣрѣк лѣр.
†рѣ ка сѣ се ааѣкѣ †вѣатѣле Бомѣицѣ † ачѣ-
ѣте доаѣ плѣсѣ де врѣстѣ, липѣще ашѣ а
оѣрѣмѣ: †доаѣ зѣ кѣ де диминѣѣѣ, ааѣѣ
че сѣл лѣат рѣаѣ аѣпре фрѣнѣа фрѣгѣрилѣр,
кѣлѣѣѣ, тѣѣ, ши прѣсѣрѣ прѣаѣпѣте фрѣнѣѣ-
шѣаѣре прин кѣрѣрѣле Бомѣицѣлѣр, кѣм ши ѣрѣ,
ши †вѣатѣле Бомѣицѣ † Мѣшинѣ, кѣре пѣнѣ

ла з чѣсѣри дѣпз амѣзззй пре фрѣнзе се
вѣр сѣи, ѿпреѣнз кѣ фрѣнзеле сз се скѣатз,
ши де килѣн де кзтрз чѣле де ѣри, пре ѡлтз
хартиѣ сз се рѣндѣскз, ши пре лѣнгз фрѣн-
за че сав скѣс кѣ дѣнзеле дин машинз, дѣ-
пз че ѡ вѣр мѣнкѡ, сз ли се дѣ лѣнгз сѣрз
ѡтѣта фрѣнзз тзѡтз, кѣт сз се пѣатз маѡ
хрзни ѡдѡтз, ши ѡшѡ ѿтрѣ ѡчѣ зй вѣр фи
кѣ дѣѡѡ мѣнкѣри хрзните. Бомѣицелѡр че-
лѡр дин ѿтѣѡ зй ѣшиѣте, сз се дѣ ѿтрѣ
ѡчѡстз ѡдѣѡѡ зй нѣмай ѡ мѣнкѡре, ѣрз нѣ
май мѣлт; ши ѡшѡ ѡчѣстѣ ка ши ѡчѣлѣ кз-
тз дѣѡѡ мѣнкѣри ѡвѣнд, ѡтрѣѡ зй ѿтрѣна
се пѣт ѿпреѣнѡ, ши ѿтрѣ ѡсѣменѣ врѣстз пѣ-
нз ла ѿкидѣрѣ лѡр се вѣр крѣще. Бомѣице-
лѡр, кѡре вѣр ѣши ѿ дѣѡѡ зй, дѣла з чѣ-
сѣри дѣпз амѣзззй, пзнз ѿ ѡ трѣѡ дими-
нѣцз нѣ трѣвѣ дѡт ниѣи кѣтз мѣнкѡре, чи
тѣѡтз фрѣнза че се ва май ѡфлѡ пре кзрѣри
ѿ машинз, трѣвѣ скѣсз ѡфѡрз, пѣнтрѣ ка Бом-
ѣицелѣ че вѣр ѿвѣѡ прѣсте нѣапѣте, кѣ чѣле че
вѣр ѣши ѿ ѡтрѣѡ зй, дѣ ѡдѡтз сз се ѿчѣ-
пз ѡ се хрзни. Дѣчи ѡ трѣѡ зй тѡе ши прѣсѡ-
рз ѣрзши прѣѡспѣте ши зѡнѣтѡте фрѣнзишѣѡ-
ре, прин кзрѣриле семѣнцѣи ѿ машинз. Ърз
Бомѣицелѣ, кѡре кѣ фрѣнзе сз вѣр скѣѡте
ѡфѡрз,

ἄφάρτῃ, сὺ σε πῶντῃ δεкиλίи прε ἄлтῃ χάρτιε
кδράтῃ, ἵπρεβнз кδ фрѣнза лῶр, шй дѣпз че
вῶр мѣнкᾶ фрѣнза кδ кᾶре сᾶδ скῶс, ἄлтῃ
χράнище ἵτρѣ ἄчѣ зй сὺ нѣ лісе мᾶй дѣ.
ἵтрѣ ἄчаствᾶ ἄ трέα зй, Бомбйцеле чѣле дин
ἵтѣж шй ἄдῶᾶω зй ἔшіте, ἄδ ἄ се ἵпребнᾶ ла
ῶлᾶлтῃ прε ῶ χάρτιе, ἄ ἵсѣзнᾶ зйῶᾶ ἵпребнᾶ-
рйй лῶр, шй ἄ лісе дᾶ Ngo 1. ка престе тῶатῃ
врѣмѣ сὺ се пῶатῃ декилини де кзтрῃ чѣле дᾶ
ἄтрέα зй. Чѣлῶр дин ἄтрέα зй ἔшіте, сὺ лісе
дѣ Ngo 2. шй сὺ лісе ἵсѣзнᾶчῃ зйῶᾶ ἵтрѣ кᾶрѣ
ἄδ ἵвйᾶт. Шй ἄшᾶ прε χάρтиᾶ кδ Ngo 1. шй 2,
Бомбйцеле кδ фрѣнзῃ тйнзрῃ, прῶаспзтῃ, збжн-
тᾶтῃ, шй ка дѣхᾶнδл тзᾶлтῃ, пзнз ла ἵтѣжῶл
сῶмн ἄл лῶр трѣвде сὺ се цйнз шй сὺ се χρῃ-
нѣскῃ. Бомбйцеле чѣле ἵ Ngo 1. ἵпребнᾶте, се
χρῃнѣскᾶ ἵтрѣ ἄчаствᾶ ἄтрέα зй (каре лῶр ἄдῶᾶω
зй се кῷᾶмῃ) кδ дῶᾶω χράнищй, диминѣца
шй лѣнгῃ сѣрῃ; ἵрῃ ἵчѣлѣлᾶлте зйле, пзнз
ла ἄдормйрѣ лῶр, сὺ се χρῃнѣскῃ дᾶ трей
ῶрй, диминѣца, ла ἄмѣзззй шй сѣра. Чѣ-
ле дин Ngo 2. ἄдῶᾶω зй дѣпз ἔшірѣ лῶр сὺ се
χρῃнѣскῃ ἵрῃшй нѣмай дᾶ дῶᾶω ῶрй, ἵрῃ
ἵчѣлѣлᾶлте, пзнз ἵ ἄдормйрѣ лῶр — кᾶрѣ кδ
ῶ зй ἵ οῦрма чѣлῶр дин тѣжῶ ва οῦрма — кδ
ἄтрέα χράнище. Χράнищѣ сὺ лісе дѣ дѣпз

кѣт пот мѣнкà, ꙗ ꙗ чѣсѣри ѡдàтѣ. Фрѣнѣдà
сѣ се пресàре престе дѣнседе ꙗтрѣ ѡ протѣвѣ,
ка тóате àсѣменѣ сѣ пóатѣ мѣнкà, шѣ кѣ
кѣдѣре че сàѣ àрѣтàт мàй сѣс, àѣ ꙗрѣшѣ
àсѣменѣ à се кѣдà, пентрѣ ка сóмнѣл лѡр
ла врѣме шѣ àсѣменѣ сѣ ле кѣпрѣнѣзѣ.

15. Мàй ꙗсте чѣвà à се лѣà ꙗ сѣмѣ пѣнѣ
ла ꙗтѣа àдормѣре à Бомкѣцелѡр?

ꙗсте à грѣжѣ, ка Бомкѣцелѡр сѣ нѣ ли-
сѣкѣкѣ фрѣнѣзѣ пентрѣ мѣнкàре, кѣчѣ сѣ пóате
ꙗтѣмплà плóде, кѣнà фрѣнѣдà дѣн фрѣгàрѣ,
нѣ се пóате кѣлѣче кѣ àшà фолóс, ка ꙗ врѣ-
мѣ вѣнѣ; пентрѣ àчѣа ꙗтрѣ àчѣст Перѣѡдà
àл тѣнерѣлѡр Бомкѣце, прѣ врѣмѣ вѣнѣ, сѣ
пóате мàй мѣлѣтѣ фрѣнѣзѣ кѣлѣче, ка пентрѣ
ѡ хѣ сàѣ шѣ пентрѣ дóаѡ сѣ се àфле, кàре
фрѣнѣзѣ, ка сѣ нѣ се стрѣче сàѣ сѣ се àпрѣн-
дѣ, сѣ се вàче ꙗ ѡале кѣрàте, ꙗсѣ нѣ оўде,
нѣчѣ прѣ àдесàте сѣ фѣе, шѣ àкоперѣте вѣ-
не, ꙗподрѣм сàѣ ла оўн лóк рѣкорóс, пѣнѣ
ла лѣпсѣ сѣ се цѣнѣ. Де се вѡр àрѣтà àкѣма
Бомкѣцеле негрѣчóаге ла фàцѣ, шѣ ка сóме-
тѣл (кадѣфа) лѣчитóаре, àтѣнчѣ ꙗсте сѣмн
кѣ сѣнт вѣне клóчѣте, шѣ вѣне; ꙗрѣ де вѡр
кàте

БѢТЕ ТѢРЕ ꙗ рѡшѢ ꙗсте сѢМН КЪ БОМБИЦЕЛЕ НѢ
СѢНТ ДЕ ЛѢДЪ.

Д. 4.

ДЕСПРЕ СѢМНЪЛ, САЪ ДОРМИРѢ БОМБИ- ЦЕЛЪР

16. Че ꙗсте сѢМНЪЛ БОМБИЦЕЛЪР; ши ДЕ
КЪТЕ ѡРЪ АДОРМ ꙗЛЕ ПЪНЪ ЛА АКИДЕРѢ
ЛЪР?

СѢМНЪЛ БОМБИЦЕЛЪР ꙗсте ѡ ФИРѢСКЪ А
ЛЪР АДОРМИРЕ, ꙗтрѢ КАРѢ ВРѢМЕ СЕ ДЕСПОДЕ ꙗЛЕ
ДЕ ПѢЛѢ ЧѢ КЪТЪРЪНЪ, ши ꙗ АЛТА МАЙ ЛАРГЪ
ШИ МАЙ ДЕШКИСЪ СЕ СКЪМЕЪ. АЧАСТЪ ДОР-
МИРЕ, ДЕЛА ЕШИРѢ ПЪНЪ ЛА АКИДЕРѢ БОМБИ-
ЦЕЛЪР, ДЕ ПАТЪРѢ ѡРЪ СЕ АТЪМПЛЪ; АТЪА ѡАРЪ
ДОРМ ꙗЛЕ НЪМАЙ ѡ ЗИ ШИ НѢАПТЕ, А ДОАЪ
ѡАРЪ ДОАЪ [ЗИЛЕ], АТРЕА ѡАРЪ ТРЕЙ, ши А ПАТРА
ѡАРЪ ПАТЪРѢ ЗИЛЕ ШИ АТЪТѢ НѢПЦЪ. ДЕ СЕ
ВЪРЪ КЪДТА БОМБИЦЕЛЕ, КЪ КЪЛАДЪРА ШИ КЪ ХРА-
НИЩѢ, АЪПЪ АЪВЪЦЪТЪРА КЪРЦЪИЙ АЧЕЩЪА, АТЪН-
ЧѢ ДЕЛА ѡ ДЕЩЕПТАРЕ ДИН СѢМН ПЪНЪ ЛА ВЪЙ-
ТОАРѢ АДОРМИРЕ, ШѢСЪ ЗИЛЕ СѢНТ ꙗЛЕ ДЕЩЕПТА-
ТЕ, ши А ШАПТѢ ЗИ АДОРМ. КЪНДЪ ВА СЪ ЛЕ

кѸприндѸ сѸмнѸл, ꙗкѸ кѸ ѿ зѸ майнаинтѸ
ꙗчѸп ꙗ пѸарѸе пофѸта дѸ мѸнкѸре, ꙗчѸста се
ꙗратѸ ꙗ ꙗ б зѸ дѸла дѸщептѸрѸк чѸб дин оꙗрмѸ
шѸ дин кѸдѸза ꙗчѸста, ꙗ фѸеце кѸре ꙗ б
зѸ нѸ дѸ трѸй, чѸ нѸмай дѸ дѸбѸш ѿрѸй Бом-
бѸцѸле ꙗꙗ ꙗ се хрѸзнѸй, ꙗ ꙗ шѸптѸ зѸ ꙗчѸтѸ кѸ
тѸтѸл дѸ ꙗ мѸнкѸ, стѸѸ ꙗтрѸш лѸк, рѸдѸнкѸ
грѸмѸзѸй ꙗꙗꙗ, шѸ мѸшкѸ дин кѸп ꙗ тѸа-
тѸ пѸрѸциле, шѸ ла трѸп се ꙗратѸ чѸва ꙗ фѸ
май оꙗмфлѸте, прин кѸре сѸмне се ꙗратѸ кѸ
ꙗле ꙗкѸма врѸѸ ла ѿдѸхнѸ сѸ се лѸсѸ, шѸ
пѸзнѸ ла дѸщептѸрѸк лѸр пофѸтѸск ꙗ фѸ лѸсѸте
ꙗ пѸче, шѸ сѸ нѸ фѸе дѸ нѸминѸ сминтѸте.

17. КѸм се ꙗдѸк БомбѸцѸле прин фирѸска
ꙗдормѸре, ка ꙗтрѸ ѿсѸменѸ врѸстѸ се
крѸскѸ ?

КѸ хрѸзнѸрѸ ла врѸмѸк сѸ, дѸпѸ кѸм май
жѸс (19) се ва ꙗрѸтѸ се пѸт ꙗдѸче БомбѸ-
цѸле, ка ꙗтрѸ зѸ тѸате сѸ ꙗдѸбѸрмѸ, ꙗдѸкѸ
ꙗ зѸѸа ꙗ 7- дѸ кѸнд сѸѸ дѸщептѸт дин
сѸмнѸ; дѸчѸ ꙗ зѸѸа ꙗ 7- ꙗ ꙗдормѸрѸй, нѸ
ли се дѸ нѸчѸ кѸт хрѸанице, чѸ се лѸсѸ ꙗ
пѸче пѸзнѸ вѸр ꙗдормѸ тѸате. ꙗ зѸѸа дѸ-
щептѸрѸй нѸ ли се дѸ дѸ мѸнкѸре пѸзнѸ ꙗрѸшн
тѸате вѸр фѸ дѸщептѸте, фѸрѸ нѸмай

ла а 4. а dormire, карѣ ѿсте чѣ май де пре
оурмз а лѡр, де се вѡр ведрѣ вре оунеле
пнтрѣ чѣле мѡлте адормите, кз ѣкз сѣнт
дешептате, ши ка ши кѣнд ар чѣре мѣнкѣре
дрзтѣндѡсе, пре ачѣстѣ трѣвде кѡлѣсз, ѣкз
ѣтрѡ ачѣа зѣ а адормирій, ѣ наинте де а-
мѣзззѣ, ши ѣтрѡн дескилинит лок хрзѣн-
те, пѣнтрѡ ка сз нѡ сминтѣсскз чѣ, сз аѡн-
гз пре чѣлѣлalte сорорѣ кѡ врѣста, пзнз ла
май де пре оурмз дешептаре, ка май по-
тривитз сз се поатз ащепта ѣкѣдерѣ лѡр.

Д. 5.

Деспре хрзѣнѣрѣ Бомбѣцелѡр?

18. Чѣ трѣвде лѡат ѣсѣмз прѣсте тот ла хрзѣ-
нѣрѣ чѣ кѡ фолос а Бомбѣцелѡр?

Прѣсте тот де комѡн сз се ѣ нетрекѡт ѣ
сѣмз: 1. Ка фрѡнззле де фрзгарѣ, сз фѣе
ѣтрѣцѣ сзнзтѡлсе, звѣнтате, пробаспете, саз
ѣкаѣ ѣ ѡале кѡрате вѣне акоперите, ши ла
лок рзкорос цинѡте; пѣнтрѡ кз чѣле млечите,
вѣщеде, апрѣнсе, саз пзтате, вѡлвзрате,
галвине, оуде, саз де грѣндинз вѣтѡте,
сѣнт ѡтравз Бомбѣцелѡр. 2. Хрѣнищѣ Бомбѣ-
целѡр,

целур сз се потривѣскз ла врѣме, ши ѿтрѣ
ѡ асеменаре, аѣпз врѣста ши пѣтѣрѣ лѡр,
пентрѣ каре фрѣнзеле аѣ а се пресзрѣ престе
Бомкице ѿтрѣ ѡ асемзнаре, нѣ ѿтрѣн лок
сз фіе прѣ мѣлтз, ка оўнеле Бомкице сз мѣн-
че май мѣлт ши сз прѣ крѣскз кѣ врѣста,
ши ѿ алте локѣрй сз фіе май рѣрй, ка алте
Бомкице сз найѣз де аѣѣнс, ши сз рзмѣнз
кѣ врѣста ѿдерѣпт. Ши ѿрзши сз нѣ ли се
аѣ прѣ мѣлте фрѣнзе де ѡаѣтз, ниѣи ѿрзши
прѣ пѣцине; чи аѣпз кѣм ли се вѣде
пѣфта ши пѣтѣрѣ, аин врѣме ѿ врѣме,
де аѣмжнѣ (аѣфѣрз аин чѣ аин оўрмз де-
щептаре, кз аѣѣнчѣ ли се аѣ кѣт пѣт мѣнѣ,
ши зѣѡа ши нѣантѣ). 3. Пѣнз кѣндсѣнт Бом-
кицеле тѣнере, кѣ фрѣнзз ѿрзши тѣнзрз аин
фрѣгѣрйй чѣй май тѣнерй сз се хрзнѣскз, ши,
аѣекз дела ѣширѣ лѡр аин семѣнцз, пзнз
ла ѿтѣа аѣдормѣре, кѣ фрѣнзе тѣнере, ши
ка аѣхѣнѣл тзѣте; дела ѿтѣа дещептаре пз-
не ла аѣ дѣѡѡ аѣдормѣре, кѣ фрѣнзе тѣнере
ѿтрѣцй, ѿрз нѣ тзѣте, ши дела аѣ дѣѡѡ
дещептаре, пзнз ла аѣ пѣтра аѣдормѣре, кѣ
фрѣнзе аин фрѣгѣрй де мѣжлок крескѣцй, сѡѣ
кѣ фрѣнзе май вѣтрѣне, аѣпз врѣста Бом-
кицелур; ѿрз аѣпз чѣ аин оўрмз дещептаре,
ре,

ре, пхнх ла лъвлірѣ Бомбѣцелар, кѣ фрѣнзе
вѣне коапте, кѣт де тарѣ, шѣ дин фрѣгарѣ
чѣй май взтрѣннѣ кѣлѣсе, де вѣе сѣ се хрѣ-
нѣскѣ, пентрѣ кѣ дела хрѣнѣрѣ чѣ вѣнх шѣ
де ѡжѣне ѡтѣрнх кѣтѣцѣмѣ шѣ вѣнхтѣтѣ
мѣтѣсеѣ.

19. Кѣм трѣвѣе хрѣнѣте Бомбѣцеле де ѡсѣбѣ,
лѣ фѣеце кѣре Перѣѡд, ѡл децептѣрѣѣ
лѣр.

лѣ фѣеце кѣре Перѣѡд лѣтѣл хѣ ѡ децептѣ-
рѣѣ лѣр дин сѣмн, ѡѣ ѡ се хрѣнѣ Бомбѣ-
целе нѣмай ѡдѣтѣ, ѡдекѣ ла ѡмѣхѣхѣ, сѡѣ
ѡпѣ че тѣоте се вѣр децептѣ, ѡ дѣѡѡ, ѡ
трѣл, ѡ пѣтра, шѣ ѡ чѣнчѣ хѣ, кѣте де трѣѣ
ѡрѣ, дѣмѣнѣца, ла ѡмѣхѣхѣ, шѣ лѣнѣсѣ сѣ-
рѣ, лѣрѣ лѣ ѡшѣсѣ хѣ, кѣнѣ се гѣтѣ де ѡ-
дормѣре сѣ се хрѣнѣскѣ де дѣѡѡ ѡрѣ, лѣнѣнѣ-
те де ѡмѣхѣхѣ шѣ лѣнѣсѣ сѣрѣ; лѣрѣ лѣ ѡ 7,
хѣ кѣнѣ вѣрѣѣ сѣ ѡдѣрмѣ, нѣчѣ ѡдѣтѣ, ѡѣ-
пѣ ѡ пѣтра децептѣре дин чѣл май де пре оѣр-
мѣ сѣмн, лѣтѣл хѣ ѡ децептѣрѣѣ, ѡдѣтѣ,
ѡ дѣѡѡ, ѡ трѣл, шѣ ѡ пѣтра хѣ, де трѣѣ ѡрѣ;
лѣрѣ дела ѡ 5. пхнх лѣ ѡ 9. хѣ де ѡтѣтѣ ѡрѣ,
шѣ кѣ ѡтѣтѣ вѣне шѣ коапте фрѣнзе, хѣѡѡ
шѣ нѣѡптѣ Бомбѣцеле сѣ се хрѣнѣскѣ, кѣ кѣт
вѣрѣѣ

їале а мѣнка, сад ла тоате трей чѣсѣри ѡдѣ-
тѣ; пентрѣ кѣ аѣма мѣнкѣ їале кѣ ашѣ
пѡфтѣ, ка ши кѣндѣ нѣр май аѣѣ сац; ѣтрѣ а-
чѣст Перїѡдѣ атѣтѣ фрѣнѣ кїелтѣеск, кѣт аѣ
кїелтѣїт ѣ тоате чѣлѣлѣте трей перїѡдѣри.
Нїчї трейѣ крѣцѣт аѣма фрѣнѣ сад ѡсте-
нѣла кѣ аѣнсеѣ, аѣкѣ вѡїшї сѣ кѣпѣцї мѣ-
тѣсѣ мѣлтѣ ши ѣѣнѣ.

20, Кѣм се пѡт кѣлѣѣе фрѣнѣѣе фрѣгѣри-
лѡр, ка пѡмѣл сѣ нѣ се вѣтѣме, ши
фрѣнѣѣе сѣ фїе ѣѣне пентрѣ хрѣнїрѣ
Бѡмѣїцелѡр.

Де се вѡр кѣлѣѣе фрѣнѣѣе прин ѡаменї
кѣ мїнѣ, ши їскѣсїцї ѣ лѣкрѣл ачѣста, а-
тѣнѣ ши фрѣнѣѣе вѡр фїе ѣѣне, ши сѣнѣ-
пѡсе, ши фрѣгѣрїї вѡр рѣмѣнѣ невѣтѣмѣцї;
їѣрѣ де сѣ вѡр кѣлѣѣе прин ѡаменї лѣ-
нѡшї ши невѣгѣтѡрї де сѣмѣ, сад прин
прѣнѣї; атѣнѣ, нїчї оѣна нїчї аѣта нѣ
се ва плинї. Фрѣнѣѣе пентрѣ хрѣнїшѣ Бѡм-
ѣїцелѡр, ачѣлѣ сѣнѣт ѣѣне, кѣре се кѣлѣг аїн
крѣнѣѣе чѣле май ѣїне де сѡаре ши де аѣр
стрѣвѣтѣте, кѣре сѣнѣт ѣтрїцї, лѣте ши сѣ-
нѣтѡсе, чѣле гѣлѣнѣе, вѣтѣмѣте, сад де
грїнѣнѣ ѣтѣте, нѣ сѣнѣт ѣѣне. Кѣлѣгѣтѡрїѡ

ЕЗ ФІЕ КЪРАТ ПРЕ ХАЙНЕ ШИ ПРЕ МЪНИИ, КЪЧІ
БОМБИЦЕЛЕ НЪ СВЪЗРЪ МИРОСЪРИЛЕ ГРЪЛЕ, НИЧІ
ОУНСОАРЪ. ФРЪНЗЕЛЕ КЪ МЪНА СЪ СЕ КЪЛЪГЪ,
ІАРЪ НЪ СЪ ЛЕ ТРАГЪ ДЕ РЪНА ДЕ СЪ ПЪНЪ ЖОС
ПРЕСТЕ КРЪНГЪ. КРЪНЦЕЛЕ АПЛЕКЪНАДЪЛЕ СЪ СЕ
ПЪЗЪКЪКЪ, КА СЪ НЪ ЛЕ РЪПЪ — ШИ ДЪКЪ ПРИН
ТОАТЪ ПАЗА, ВРЕШНА САР ФРЪНЦЕ, СЪ Ѡ ТАЕ
КЪ ОУН КЪЦИТ ЕЪН ПЪНЪ ЛА ЛОКЪЛ СЪНЪТОТ,
КА ПЛЪГА СЪ НЪ СЕ АТІНГЪ А ЛЪШНТРЪЛ ПО-
МЪЛЪИ. ЛА ФРЪНЗЕ ДЕ ПРЕ МАРЦИИИ, ШИ ПРЕ
ВЪРФЪРІ, КЪ СКАРА СЪ СЕ СЪЕ: ПОМЪЛ НИЧІ Ѡ
ДАТЪ СЪ НЪЛ ДЕСПОАЕ ДЕ ТОТ ДЕ ФРЪНЗЕ, ЧІ
МАЙ ДЕ МЪЛТЕ ѠРІ ДИН ТРЪНЦЪЛ СЪ КЪЛЪГЪ;
НЪ А ТОТ АНЪЛ, ЧІ А ТОТ АЛ ДОЙЛЪ АН ФРЪН-
ЗА ФРЪГАРІАДЪИ СЪ СЕ КЪЛЪГЪ, КА ОУН АН СЪ
ѠДИХНЪКЪКЪ, СЪ КАПЕТЕ ДЕ НОЪ ПЪТЪКРЕ. ФРЪН-
ЗЕЛЕ СЕ КЪЛЕГ ДЪПЪ ВРЪСТА БОМБИЦЕЛЪР, ЛА
АЧЕПЪТ ДИН ФРЪГАРІИИ ЧЕИ МАЙ ТІНЕРІ, ЛА МИ-
ЖЛОК ДИН ЧЕИ МАЙ КЪТРЪНІѠРІ, ІАРЪ ПРЕ ОУР-
МЪ ДИН ЧЕИ МАЙ ВЪТРЪНИИ. ФРЪНЗЕЛЕ СЕ ПЪН
А САЧИ САЪ А ДИСАЦІИ, КАРЕ НЪ ТРЕВЕДЕ ТАРЕ
АДЕСАТЕ, КА СЪ НЪ СЕ БАТЪМЕ; ФРЪНЗЕЛЕ ЧЪЛЕ
ЖОС ПИКАТЕ, ДЪКЪ СЪНТ СЪНЪТОАСЕ, СЪ СЕ А-
ТРЕВІНЦЪЗЪ ІАРЪШИ ПЕНТРЪ БОМБИЦЕ: ШИ КЪТ
Е КЪ ПЪТИНЦЪ ПРЕ ВРЪМЪ ЕЪНЪ, ШИ ДЪПЪ ЧЕ
САЪ ЛДАТ РОАѠ ДЕ ПРЕ ФРЪНЗЕ, ФРЪНЗЕЛЕ СЪ

СЕ КЪЛЪГЪ. ДЕ ВЪР ФИ ФРЪНЗЕЛЕ ПЪЛБЕРАТЕ,
ТРЕКЪЕ ФТЪЮ СЪ СЕ СПЪЛЕ ДЕ ПЪЛБЪР, ШИ ЛА
ОУМЕРЪ КИНЕ СЪ СЕ ЗВЪНТЕ, ДЪПЪ АЧКА КЪ
ДЖНСЕЛЕ БОМБИЦЕЛЕ СЪ СЕ ХРЪНЪСКЪ.

21. ПЕНТРО КЪТЕ ЗИЛЕ СЕ ПОАТЕ КЪЛЪЦЕ ФРЪН-
ЗЕ, ШИ КЪМ АЪ А СЕ ЦИНЪ, КА СЪ НЪ СЕ
СТРИЧЕ, ЧИ ЛА ЛИПСЪ КЪ ДЖНСЕЛЕ БОМБИ-
ЦЕЛЕ СЪ СЕ ПОАТЪ ХРЪНИИ?

ОЕ ПОАТЕ, ШИ ГЪСТЕ ДЕ ЛИПСЪ, Ф ВРЪМЕ
ЕЪНЪ, ТОТ ДЪЪНА ПЕНТРО ДЪОА СЪ ТРЕИ ЗИЛЕ
ФРЪНЗЕ СЪ СЕ КЪЛЪГЪ, КА ФТЪМПАЖНДЪСЕ ПЛОАЕ
САЪ ТИМП СЛОТОС, СЪ НЪ ФИ ФПРЕСЪРАТ АТЪН-
ЧЪ КЪ ѠСТЪНЪКАЪ, ШИ ОУДЕ, А ЛЕ КЪЛЪЦЕ; АЧА-
СТА МАИ ВЪРТЪС ТРЕКЪЕ ГРИЖИТ, ДЪПЪ СОМНЪЛ
ЧЕЛ ДИИ ОУРМЪ, КЪНА БОМБИЦЕЛЕ МАИ МЪЛТ МЪ-
НЪНЪКЪ. КЪРЕ ФРЪНЗЕ МАИ КИНЕ СЕ ПОТ Ф ѠАЛЕ
КЪРАТЕ, (ДЪПЪ КЪМ МАИ СЪС САЪ АРЪТАТ)
КИНЕ АКОПЕРИТЕ, НЪ ПРЪ ТАРЕ ФДЕСАТЕ, ШИ ЛА
ЛОК КЪ РЪКОРЪКАЪ, А ЦИНЪ. АЪСЪ ЛА ТОАТЪ ХРЪ-
НИРЪ БОМБИЦЕЛАЪР КЪ АЧЕСТЕ ФРЪНЗЕ ТРЕКЪЕ ФРЪН-
ЗЕЛЕ КЪЪТАТЕ, КА СЪ НЪ ФИЕ ФЧИНАТЕ, САЪ
АЛТ КЪМБА СТРИКАТЕ ШИ ВЕЩЕЖИТЕ, КЪ АТЪНЧЪ
ТРЕКЪЕ СЪ СЕ ЛАПАДЕ, ШИ АЛТЕЛЕ ЕЪНЕ СЪ СЕ ААЪ-
КЪ. ДЕ ВЕИ ФИ СИЛИТ А КЪЛЪЦЕ ФРЪНЗЕ ПРИИ
ПЛОАЕ,

пловае, а тѣмъ майнаинтѣ де хрѣнирѣ кѣ
дѣнседе, сѣ ле оуѣскѣ бѣне пре понѣвѣ ла оуѣ
лѣк зѣхнтат.

22. А тимпѣ слотѣши сав оуѣкѣчѣши ѡри
пѣтѣсе кѣ фолѣс Бомѣцѣле крѣще?

А трѣ амѣндѣош атѣмплѣриле ачѣстѣ, де
бѣй пѣхѣ оуѣрѣмѣтѣореле рѣгѣле, се пѣт ѣинѣ, шѣ
кѣ фолѣс крѣще Бомѣцѣле де мѣтасѣ; шѣ а дѣкѣ;
1) А тимп оуѣкѣчѣс, фѣина фрѣнѣзѣле фѣрѣ
пѣтѣре, сѣ се хрѣнѣскѣ Бомѣцѣле тѣт кѣ
фрѣнѣзе прѣаспете, динтрѣ ачѣмѣши зѣ кѣлѣсе,
а тѣатѣ зѣша, кѣтрѣ амѣкѣзѣшѣ шѣ а дѣпѣ амѣ
кѣзѣшѣ, сѣка Бомѣцѣлѣр пре вѣтрѣ де 2,
шѣ з ѡри, кѣ а пѣ рѣче дин фѣнтѣнѣ сѣ се оуѣ
де, шѣ аер кѣрат пре ферѣстрѣй, май а дѣсе ѡри
ла Бомѣцѣ сѣ се слѣкѣадѣ, ка сѣ се рѣкорѣскѣ,
шѣ де вѣтешѣг сѣ се ферѣскѣ. Пѣрѣ: 2) А
тимп слѣтѣс сав прѣ мѣлт пѣлѣс, фрѣнѣ
за чѣ а тѣмъ прѣ мѣстѣасѣ, майнаинте де
хрѣнирѣ кѣ дѣнседе, фѣартебѣне сѣ се зѣхнте,
шѣ де ва фѣ фрѣг, кѣ кѣладѣра, а дѣпѣ мѣ
сѣра оуѣней зѣле вѣне де примѣкѣвѣрѣ, сѣ се
каѣте. де сав атѣмплѣ лѣпѣс мѣре а хрѣни
це, пѣт трѣй Бомѣцѣле атѣрѣ зѣ фѣрѣ гѣ
стѣре, а дѣкѣ ва фѣ сѣка рѣче, шѣ май бѣне

сз флзмжнзѣскз ѡ зи, де кѣт кѡ фрѣнзѣ
рѣле сав стрикатѣ сз се хрѣнѣскз.

Д. 6.

Деспре градѡл кзладѡрїи че ѡре ѡ се
цинѣ ѡ времѣ крѣщерїи Бом-
бицелѡр?

23. ѡ кѡре град ѡл кзладѡрїи ѡв Бомбице-
целе пзнз ла ѡкидерѣ лѡр ѡ се цинѣ?

Фїйна кз дела потривїтѡл град ѡл кзла-
дѡрїи, шї дела хранищѣ чѣ кѡ ржндѡлз
ѡнз, шї ла времѣ са датз, (19) крѣщерѣ Бом-
бицелѡр ѡтрѡ врѣстз, шї спорїрѣ ѡкидерїи
лѡр ѡтѣрнз; дрѣпт ѡчѣл, кѣнд ва фї тим-
пѡл рѣче, нѡ трѣвѣ жзлїт оўн кѡр сав дѡѡѡ
де лѣмне май мѡлт ѡ кїелтѡи, ка сз се цинз
Бомбицеле ѡ кзладѡра чѣ тревдинчѡсз. Оѡс
ла клочїрѣ семїнцей (10) сав ѡрзтѡт трев-
инчѡсѡл град ѡл кзладѡрей; ѡдекз, ѡл оўней
зїле фрѡмѡсз де примзвѣрз, сав дѡпз кѡм
ѡре липсз ѡмѡл ѡ ѡщериѡтѡл сзѡ, сав дѣкз
се цїне дѡпз термомїтер, градѡл 16—18.
дѡпз

ДѸпъ ал трѣйлѣ со́мн по́т сѸфери́ Коме́йцеле
ши́ ал 15 гра́д, ши́ ни́чй нѸ ле тре́вѣще
кѸпторю́а а́ се ѣкзлзи́, дѣкк, нѸ ва фѣ́ тѣм-
пѸа де то́т рѣ́че; кзчй́ ѣ́ле а́тѸнчѣ́ сѣ́нт ма́й
ма́рй, ши́ зи́ва то́т крѣ́ще, ши́ сѣ́ ма́й ѣкзл-
зѣ́ще; ѣ́рз де вѸр фѣ́ но́пциле прѣ́ рѣ́чй, нѸ
ва стри́ка, чѣ́ е́ине ва фѣ́, де се ва фа́че сѣ́-
ра кзте пѸцине́л фо́к а́ кѸпторю́.

Д. 7.

Деспре́ цинѣ́рѣ́ кѸреце́нїей а́ со́бз ши́
пре а́щери́нѸтѸри́ле Коме́йцелѸр.

24. КѸ́м се по́ате цинѣ́ кѸрзце́нїа а́ со́ба
Коме́йцелѸр?

Ка́са, саѸ со́ба, а́трѸ ка́рѣ́ се цѣ́н Ком-
е́йцеле́, тре́вѣ сѣ́ се цѣ́нз кѸра́тз, дѸпъ кѸ́м
саѸ а́рзта́т ши́ ма́й сѣ́ ла а́тѣ́юл Пара́граф,
ши́ ни́чй гѸно́юл дѣ́ла фрѸнзе́, ни́чй ка́лега
Коме́йцелѸр, прѣ́сте но́апте, а́ со́ба лѸ́р сѣ́
нѸ се цѣ́нз, ка́ сѣ́ нѸ се а́приндз, ши́ дин
пѸто́арѣ́ а́чѣ́а Коме́йцеле́ сѣ́ се кетежа́скз, нѸ-
ма́й пзнз сѣ́нт Коме́йцеле́ ѣ́кк ми́чй, се по́а-
те, ши́ се ка́де а́ цинѣ́ ка́лега лѸ́р а́ зи́ саѸ
жѸ-

жѡмзтѡте ꙗ сѡвѡ, кѡчѡ ꙗтѡнчѡ нѡ ꙗсте прѣ
мѡлтѡ, шѡ фѡѡнѡ ꙗле фѡартѡ мѡчѡ, пѡт рѡ-
мѡнѣ мѡлте вѡѡ ꙗтрѡ вѡлегѡ, кѡре, ка сѡ нѡ
се лѡпѡде ꙗпреѡнѡ кѡ вѡлега ꙗфѡрѡ, пѡне вѡ-
лега ла ѡ мѡрѡнѡне ꙗ сѡвѡ, шѡ прѡсте дѡнѡса
ꙗрѡнѡкѡ кѡтеѡа фрѡнѡзе де фрѡгѡрѡѡ, ка де вѡр
фѡ ꙗфлѡнѡдѡсе врѡнѡле Бѡмѡѡце вѡѡ, сѡ ꙗсѡ
шѡ сѡ се пѡнѡ пре фрѡнѡзе, де ѡѡнѡде се пѡт кѡ-
лѣѡе, шѡ ꙗпреѡнѡ кѡ фрѡнѡзеле ꙗтре чѡлѣлѡл-
те пѡне, ка сѡ нѡ ꙗѡ пѡгѡвѡ ꙗ Бѡмѡѡце
сѡнѡтѡсе.

25. Вѡнѡ сѡнѡ Бѡмѡѡцеле дѡстѡл крѡскѡте,
ка сѡ се пѡатѡ мѡтѡ де пре хѡртѡѡ пре
ꙗѡѡнѡтѡрѡѡ?

Де вѡр фѡ ꙗѡѡнѡтѡрѡѡле Бѡмѡѡцѡлѡр дѡн
трѡстѡе дѡвѡ цѡсѡте, ка сѡ нѡ пѡатѡ кѡдѡ
Бѡмѡѡцеле пѡнѡре трѡстѡѡѡ жѡс, ꙗтѡнѡа сѡ пѡт
мѡтѡ Бѡмѡѡцеле де пре хѡртѡѡ пре ꙗѡѡнѡтѡрѡ-
ѡле де трѡстѡе, ꙗдѡтѡ дѡпѡ дѡѡѡпѡтѡрѡѡ дѡн
сѡмнѡл чѡл мѡѡ дѡн тѡѡ; ꙗрѡ де вѡр фѡ
рѡр цѡсѡте, ꙗтѡнчѡ дѡпѡ дѡѡѡпѡтѡрѡѡ дѡн ꙗл
2-лѡ сѡмн сѡ се фѡкѡ мѡтѡрѡѡ. Бѡмѡѡцеле
де ла Нѡѡ 1. ꙗпреѡнѡ кѡ нѡмѡрѡ шѡ дѡтѡмѡл
ѡшѡрѡѡ дѡн семѡнѡцѡ, сѡ се пѡнѡ пре ѡсекѡѡт
ꙗѡѡнѡтѡ шѡ пѡлѡцѡ, шѡ чѡле кѡ Нѡѡ 2. ꙗрѡшѡ
ꙗшѡ.

27. КѢМ СЕ ПОТ КЪРЗЦИ ПАТЪРИЛЕ САЪ АЩЕР-
НЪТЪРИЛЕ ДЕ БАЛИГЪ?

АЩЕРНЪТЪРИЛЕ Бомбицелѡр се пот кързци
де кáлегъ ꙗдоѡш кипѡри, ꙗдекъ: аѡпъ че
саѡ мѡтáт Бомбицеле, кѡ фрѡнзе кѡ тóт де
пре оу̀н ащернѡт некѡрáт пре ꙗлтѡл кѡрáт,
аѡпъ кѡм сѡс се спѡсѡ; а̀тѡнчк ащернѡтѡл
чѡл некѡрáт сѡ ꙗ де пре полицѡ жóс, ши кѡ
ѡ мѡтѡрѡ, спре ꙗчѡл сфѡршит фѡкѡтѡ, се
мѡтѡрѡ кáлега ши кóзиле фрѡнзелѡр, ꙗ вреѡ
трóакъ, ши де ꙗколѡ сѡ лáпѡдѡ (кѡнѡ сѡнт
Бомбицеле мáри) ꙗдáтѡ а̀фáрѡ; аѡпъ а̀чѡк кѡ
ѡ кѡрпъ ек̀трѡнѡ кѡрáтѡ — сѡ нѡ фíе оу̀нсѡрóа-
ѡ, саѡ ла чáпъ мирóснтóаре, — сѡ се шѡк̀ргѡ кí-
не, ши дѡкѡ кѡ пѡцинтѡл пелíн се ва фрекá,
ши мáи кíне ꙗсте, кѡчí пелíнѡл ю̀бек Бом-
бицеле, ши кáпѡтѡ ꙗтѡрíре дека дѡнѡл; а̀-
чѡст кързцит ащернѡт, се пѡне дѡсѡпра де
ꙗлтѡл не кѡрáт, ши дíн ꙗчѡста се мѡтѡ Бом-
бицеле пре ꙗчѡла, ши а̀шá кѡ тóате се лѡкрѡ-
зѡ. ꙗлтмíнтрелк се пот кързци ащернѡтѡ-
риле прин мѡтáрк Бомбицелѡр а̀ жѡмѡтáте де
ащернѡт, пре чѡк лáлтѡ жѡмѡтáте де ꙗчѡлаши
ащернѡт, пѡнѡ се ва кързци ꙗтѡж жѡмѡтáте:
аѡпъ а̀чѡк се мѡтѡ ꙗрѡши тóате Бомбицеле

дíн

дин а доава жѣмзтате де ащериѣт, пре партѣ
нѣ кѣрзциѣтз, пзнз ши ачаѣта се ва кѣрз-
ци: ши фїйна тот ащериѣтѣла кѣрат, сз се
апартѣ Бомбицелѣ прѣсте тот дѣпз ржндѣлз,
ничи прѣ дѣс грзмздиѣте, ници ѣрзши, прѣ
рар; ши кѣте нѣ ввр апекѣ (фїйна кз дин
зи ап зи тот се май мзрѣск) ачѣлѣ сз се
мѣте пре алѣ ащериѣт.

28. Де кѣте ѡри липсѣще ащериѣтѣриле а се
кѣрзциѣ дела ѡ дешѣптаре дин сомн, пз-
нз ла ѡ адормире а Бомбицелѣр?

Дѣпз фїѣще каре дешѣптаре дин сомн,
а 2. ши а 5. зи, аѣ ащериѣтѣриле а се кѣрз-
ци; 1. кѣрзцире слѣжѣще пентрѣ а се хрзни
Бомбицелѣ пре ащериѣтѣри кѣрате; ѣрз а 2.
пентрѣ але принде сомнѣла, сз доармз ѣрзши
пре ащериѣтѣри кѣрате. Дѣпз а 5. зи а де-
щѣптѣриѣ чѣиѣ май дин оѣрмз дин сомнѣла
Бомбицелѣр, пзнз кѣна се апкѣа, липсѣще
а се кѣрзциѣ ащериѣтѣриле тот а доава зи,
пентрѣ кз атѣнчѣ мѣнкз ѣле май мѣлѣ фрѣн-
зе, ши май мѣлѣтз калѣгз пре ащериѣтѣри фѣк.

Асз мнаре. Дѣпз чѣ сѣ мзриѣт Бом-
бицелѣ, де се пот мѣта кѣ мѣниле де пре оѣн
ащер-

ацеришт пре алатла, атѣнчѣ нѣ трѣеде май
мѣлт кѣ фрѣнѣ а се мѣта; чи сѣ се аѣне
кѣ мѣниле ꙗ влиде сѣѣ тѣере, ши аша пре
аите ацериштѣри кѣрате сѣ се рѣсѣре.

Д. 8.

Деспре словоѣрѣ аерѣлѣи ла Бом- бице.

29. Ёсте де липсѣ, ши кѣнд, а се словоѣи
аер кѣрат ла Бомбице?

Бомбицелѣр ёсте де липсѣ аер кѣрат, ка
ши фиеше кѣрѣа фѣптѣри че виѣзѣ, пентрѣ кѣ
аерѣл ле веселѣше, рѣкорѣше ши сѣнѣтошѣ-
зѣ, ёрѣ фѣрѣ де аѣнсѣла се ветежѣск ши мѣр.
А зѣле сѣринѣте дела 5 пѣнѣ ла 9 чѣсѣри
диминѣца, ши дела 6 пѣнѣ ла 8 аѣпѣ амѣ-
зѣзѣ сѣ стѣ ферѣстриле сѣвей Бомбицелѣр де
шкѣсе, ка сѣ поѣтѣ ꙗтра аер кѣрат ла аѣн-
селе. Ёрѣ ꙗ зѣле слѣтѣасе, нѣоптѣ, ши ꙗ
врѣмѣ дѣрмирѣи Бомбицелѣр, ферѣстриле сѣ
стѣ ꙗкѣсе. Кѣнд пре ферѣстрѣ ва сѣ аѣнѣ-
вѣ рѣзеле сѣарѣлѣи ла Бомбице, атѣнчѣ фе-
рѣстра

рѣстра ачѣла сѣ се ѿкидѣ кѣ фѣндаѣ ѿ чѣла
динафарѣ, пентрѣ кѣ Бомбицелѣ нѣ сѣфѣрѣ
рѣзелѣ сѣ арелѣи.

Д. 9.

Деспре ѿкидерѣ Бомбицелѣ.

30. Сокотинѣ дела ѿширѣ Бомбицелѣ дин
семинѣцѣ, ла кѣте зилѣ дѣпѣ ачѣла ѿчѣп
Бомбицелѣ ѿ се ѿкидѣ.

Де се вѣр кѣдѣ Бомбицелѣ кѣ кѣлаѣра
ши кѣ храниѣцѣ, дѣпѣ кѣм пѣнѣ ачѣла сѣ
ѣрѣтѣт, ѿтѣнѣцѣ ѿ 44 де зилѣ дела ѿвѣрѣ
лѣр, сѣнт Бомбицелѣ крескѣте, ши ѿчѣп
ѿ се ѿкидѣ; ѣрѣ ѿлтминтрелѣ кѣдѣнѣдѣ-
се, вѣр трѣкѣи май мѣлтѣ вѣрѣме, май
мѣлѣте фрѣнѣзе, ши май мѣре ѿстѣнѣлѣз ши
пѣрѣдѣре де вѣрѣме.

31. Пре чѣ сѣмне се пѣт кѣнѣѣше Бомбицелѣ
кѣ вѣрѣс сѣ се ѿкидѣ?

Кѣ ѿ зѣ май наинѣте де ѿкидерѣ лѣр,
ѿчѣп Бомбицелѣ ѿши пѣрѣде пѣфта чѣ мѣре
дѣпѣ

Аз пз мянкáре, гáрз ꙗ ꙗ зiwa ꙗкидерiй, ꙗчк-
тз кѡ тóтѡл де ꙗ май гѡстꙗ чѣва дин фрѡн-
зе; се дрáтз ꙗ фi нзпзчѡите, се рздикз дин
грѡмáзй ꙗсѡс, ши се ꙗтóрк ꙗ тóате пзрци-
лѣ, ка ши кѡндꙗ др кзѡтꙗ вреѡн лóк де ѡдiх-
нз пентрѡ чѣ май де пре оўрмз скимѡáртѣ ши
префáчерѣ лѡр ꙗтрáлтз фзптѡрз. Трѡпѡрилѣ
лѡр се вѡд ꙗкѡма май мóй, фóллелѣ се дрá-
тз ѡáре кѡм стрзлѡчитóрiю, ши ла мѡлте дин
трѡнселѣ се вѣде ши кáпзтѡл фiрѡлѡй де мх-
тáсз, ꙗ кáре врѣ сз се ꙗвѡлѣ, дин гѡрз ꙗ-
фáрз ѣшiт, прин кáре сѣмне се дрáтз, кз
Бомбiцелѣ сѡнт кóапте, ши чѣр лóк пентрѡ
ꙗкидерѣ.

32. Кѡм трѣкѡе сз се фáкз пáтѡрилѣ пен-
трѡ ꙗкидерѣ Бомбiцелѡр?

Пáтѡрилѣ се пóт фáче де скѡндѡрiй ка оўн
стѡнжен лáтѣ, ши кѡт ѣ сóва Бомбiцелѡр
лѡнѡй, ши $\frac{1}{2}$ стѡнжен дѣла пзмѡнт ꙗсѡс
нáлте сз фiѣ. Скѡндѡрилѣ сз фiѣ вiне лобi-
тѣ оўна де ѡлтꙗ, ка пинтре дѡнселѣ Бом-
бiцелѣ сз нѡ пóатз кздѣ жóс, ѡшiждѣртѣ ши
пре мáрцинiй ꙗпрежѡрѡл пáтѡрилѡр сз фiѣ рз-
стáницз. Оўн пáт, дóшꙗ, сáѡ май мѡлте,
дѡпз мѡлцимѣ Бомбiцелѡр, дрѣ ꙗ се фáче.

Пен-

Пентрѣ коликицеле, прин каре Комбицеле
пре ачкѣлѣ пѣтѣри се вѣр ѣпѣрци ши ѣкиде,
трѣвѣ ѡмѣл дин вѣрѣме сѣ се кѣщице. Супре
ачкѣ трѣвѣинцѣ ѣсте де липсѣ мѣлте нѣелѣше
де мѣстѣкѣ, де ѡлѣн сѣл де ѡлт лѣмн, сѣл
ши бицѣ де вѣе, нѣмай вѣрѣи ши спинѡсѣ сѣ
нѣ фѣе, каре нѣелѣше се пѡт ѣкѣ кѣ де тѡам.
нѣ сѣл прѣсте ѣрнѣ ѡдѣнѣ; ши сѣ се скѣр-
те тѡатѣ ла ѡ потрѣвѣ, оѡн шѣх де лѣнѣи,
сѣ се лѣѣе тѡт мѣнѣнкѣри сѣл вѣрѣишѡаре
кѣ кѣпѣтѣиле чѣле грѡсѣ тѡатѣ ѣтрѡ пѣрте,
ка ѡкѣма кѣнѣ трѣвѣ ла ѡкѣтѣѣрѣ колнѣи-
целѡр, сѣ нѣ фѣе зѣѣвѣ ши ѣпѣедекѣре. Ко-
ликицеле де ѡчѣсте нѣелѣше ѡѣ ѡ се фѣѣе пре-
сте ниѣѣе цеплиѣи де лѣмне, ѣ лѣнѣимѣк пѣ-
тѣлѣи: де ва фѣи пѣтѣл оѡн стѣнѣен лѣт,
се пѡт фѣѣе пре дѣнѣл з коликице ѣ лѣнѣлѣлѣи,
ѣтрѣ ѡ ѡскѣменѣ депѣртѣре оѡна де ѡлта, каре
ѡшѣ сѣ се ѡкѣтѣѣскѣ: ѣтѣнде кѣтѣ оѡн рѣнѣ
де цеплиѣи ѣ лѣнѣлѣ пѣтѣлѣи, ла ѡ мѣрѣине ши
ла ѡлта ѡ пѣтѣлѣи, ка де ѡ пѣлмѣ вѣнѣ
де мѣрѣине депѣртѣте: ла мѣжлѡк ѣтрѣ чѣле
ѡѡѡ рѣнѣлѣри ѣтѣнде ши ѡл трѣйлѣ рѣнѣ,
ши ѡшѣ вѣи ѡвѣ трѣи рѣнѣлѣри де цеплиѣи
ѣ ѡскѣменѣ депѣртѣре. ѡкѣма ѡ мѣнѣнкѣри
де жорѣице, каре сѣс сѣл ѡрѣтѣт, ши ле

ТОКМѢЩЕ РѢНА, ОУНА ЛѢНГЪ АЛТА, ДЕ Ѡ ПАР-
ТЕ ШИ ДЕ АЛТА А ЦЕПЛИЦЕЛОР, АША, КА КЪ
КАПЕТЕЛЕ ЧѢЛЕ МАЙ ГРОАСЪ СЪ СТѢ ПРЕ ПАТ,
ПЪРЪ КЪ БЪРФЪРИЛЕ ПРЕ ЦЕПЛИЦЫ РЪЗМАТЕ, ШИ
ДЕ АР ЕШИ БЪРФЪЛ А ВРЕШНЕЙ ЖОРДИЦЕ МАЙ АСЪС
ДЕ КЪТ АЧЕЛВРА ЛАЛТЕ ПРЕСТЕ ЦЕПЛИЦЫ, КЪТ
Е ЕШИТ ТРЕВЪ СКОРТАТЕ, КА СЪ ФІЕ ТОАТЕ
АКЪМЕНЪ, СЪ ПОАТЪ СТА МЪСАЮЛ НЕ АПІЕДЕКАТ
КЪ КАРЕ А ОУРМЪ ПАТЪЛ СЕ ВА АКОПЕРИ. АТРЕ
КАПЕТЕЛЕ ЧѢЛЕ ГРОАСЪ А ЖОРДИЦЕЛОР А ОУНИЙ
КОЛИВЫ ШИ А АЛТЕЙ СЪ ВИНЪ ДЕ ОУН ЛАТ ДЕ
МЪНЪ ЛОК ГОЛ ПРЕ ПАТ, ПЕНТЪРЪ КА СЪ ФІЕ ЛОК
ДЕ АЖЪНС ПЕНТЪРЪ БОМКИЦЕ, КЪНА СЕ ВОР МЪТА
ДЕ ПРЕ АЩЕРНЪТЪРИЛЕ ЛОР, ШИ СЕ ВОР ПЪНЕ АЧИ,
КА ДЕ АЧИ СИНЪГЪРЕ ПИНТРЕ КОЛИВЫ СЪ СЕ АПАРТЪ.

ПЪРЪ МЪТАРЪ БОМКИЦЕЛОР ДЕ ПРЕ АЩЕРНЪ-
ТЪРИ ПРЕ АША ПАТЪРИ, АША СЪ ФАЧЕ. НИЩЕ ПРЪНИИ
САЪ АЛТЕ ГЛОАТЕ АЛЕ КЪШИИ, КЪЛЕГ БОМКИ-
ЦЕЛЕ ЧѢЛЕ КОАПТЕ ДЕ ПРЕ АЩЕРНЪТЪРИ КЪ МЪ-
НА А БЛИДЕ ШИ А ТАЕРЕ, ШИ ЛЕ ДАЪ ЧЕЛЪИ
МАЙ МАРЕ, АЧЕСТА ЛЕ А, ШИ ЛЕ ГОЛѢЩЕ МЕРЕ-
ЩЦ ПРЕ ЛОКЪЛ ЧЕЛ ГОЛ АТРЕ КОЛИКИЦЪ, А
ЧЕПЪНА ДЕЛА ОУН КАПЪТ АЛ ПАТЪЛЪИ ШИ МЕР-
ГЪНА ДЪРЪНАДЪ ПЪНЪ ЛА ЧЕЛА ЛАЛТ КАПЪТ,
ШИ АША АТРЕ ТОАТЕ КОЛИКИЦЕЛЕ, ПЪНЪ ВА ПРИ-
ЧѢПЕ КЪ ВОР АЖЪНЦЕ ПРЕ АЧЕЛ ПАТ ДЕ А СЕ А-

КИДЕ,

киде, сокотина ка Бомбицелe сѣ нѣ вѣнѣ
 ниѣи прѣ дѣсе ка сѣ нѣиѣ тѣѣ лѣк де ѣки-
 дере, ниѣи прѣ рѣре, сѣ тревѣѣскѣ прѣ мѣл-
 те колѣиѣ, пентрѣ кѣре тревѣ де ѣщептѣт врев
 2 — 3 чѣсѣри, ка сѣ вѣѣи кѣм се ѣпѣрт, ши
 сѣ пѣѣи май пѣне Бомбице, оѣнде вѣи бе-
 дѣ кѣ май ѣсте лѣк тѣл де ѣ се пѣтѣ
 май пѣне. Дѣпѣ ѣчѣл липсѣѣѣ ѣ се ѣ-
 коперѣ пѣтѣл кѣ мѣсѣе, сѣѣ кѣ понѣиѣ, ши
 ла мѣрѣиѣи ѣпрежѣрѣл пѣтѣлѣѣи прѣсте мѣсѣѣи
 ши рѣстѣниѣѣ ѣшѣ сѣ се тѣкмѣѣскѣ, ка ниѣи
 ѣ Бомбиѣѣ сѣ нѣ пѣѣтѣ ѣши ѣфѣрѣ, кѣѣи
 ѣшиѣна Бомбицелe ѣфѣрѣ, пѣт кѣдѣ ла пѣ-
 мѣнт ши се спѣрт, сѣѣ се пѣт дѣѣе сѣ се
 ѣскѣндѣѣ, ши ѣвѣлѣиѣндѣсе ѣ лѣк ѣскѣнс, се
 пѣѣрде мѣтѣѣѣ ѣи, ши ѣшѣ дѣла ѣмѣндѣѣѣѣ
 ѣтѣмплѣѣриле ѣи пѣгѣѣѣ.

Бомбицелe чѣле ѣе ѣкѣ нѣ вѣр фѣ де
 ѣжѣне кѣѣпте пентрѣ ѣкидере, ѣдѣкѣ се вѣр
 вѣдѣ кѣ ѣкѣ ѣѣ пѣфѣтѣ де мѣнкѣре, ѣчѣлѣ
 нѣ тревѣ де пѣсе пре пѣтѣри кѣ чѣле кѣѣпте,
 ѣи тревѣ де ѣлѣсе, кѣлѣсе, ши ѣренѣте пѣнѣ ши
 ѣѣле се вѣр кѣѣѣе, ѣпѣѣ ѣтѣнѣѣ пре ѣлѣ пѣт
 дѣкилѣи сѣ се пѣнѣѣ, ка сѣ се ѣкидѣѣ.

ПѢНЪ ꙗко 8 зиле дела ꙗкидерѣ лѡр дѣ вѣ
 фи тимпѣл калѣ — кзчй ꙗ чѣл рѣче трукѣсѣ
 ѡ зи сав 2 май мѡлт — сѣнт Бомѣицѣле тѡа-
 те ꙗкисе, шй ꙗ Галѣте сав Кокѡнй префзкѣ-
 те. ꙗ каре тимп ѡлт лѡкрѣ кѣ ѡле нѣ ѡсте,
 фзрѣ ꙗ чѣле дѡав сав трѣй зиле, дѡпз ѡко-
 перирѣ лѡр пре пѡтѡри, трукѣе кѣнд шй кѣнд
 ꙗтрѡт ла ѡле, шй кзѡтѡт, ка сз нѣ фие
 вреѣна пре оѡндева ѡфарѣ ѣшйт, карѣ ѡ-
 флаѣндѣсе, сз се кѡлѣгз, шй дѣ килйн оѡн-
 дева сз се пѡнз ѡ се ꙗкиде, ферѣстриле сз
 фие ꙗкисе кѣ фѡндѡриле лѡр. ꙗ чѣле оѡрмз-
 тѡаре 5 сав 6 зиле, ферѣстриле шй фѡндѡриле,
 пентрѣ слокозирѣ ѡерѡлѡй ꙗ сѡбз, сз се дешки-
 аз: ѡрѣ ѡкоперемѣнтѡл пѡтѡрилѡр пзнз ѡ ѡпта
 зи сз нѣ се ѡ. Шй ѡтѡнчѣ дескоперинѣ, кѣ
 дрѡг вей привй плѡта ѡстенѣлелѡр тѡле.

Дѡпз че кѣтева чѣсѡри вей лѣсѡ Галѣтелѣ
 сз ле рзкорѣскз ѡерѡл, пѡцй лѡѡ жорѡицѣле
 кѣ мѣна, мерѣц, шй пре оѡн лѡк звѣнтѡт
 шй мзтѡрѡт, сав пре ѡ мѡсз, пѡне. Дѡпз
 ѡчѣл ѡ ѡ котерйцз, шй деспринзѣнд Гѡ-
 лѣтелѣ, фрѡмошѣл, ле нѣнй ꙗ котерйцз, шй
 кѣнд ѡчѣл нѣмай пре жѡмзтѡте вѣ фи плй-
 нз — ка се нѣ се ꙗгрѣѡзз, шй сз се здрѣ-
 чѣскз

чѣскъ чѣле дин жос — ле ѿтинъи пре оун
ѿшернѣт ла оумеръ, оунде поате ши ѿерѣл
сз ле ловѣскъ. Галетеле чѣле мой сз ле де-
скилинещй, ка сз нѣ се спаргъ ши сз ѿскор-
цишѣзъ пре чѣле тарй, ши ѿтралтз котзри-
цз сз ле пѣни.

Дѣпз че се вѣр зѣичѣла пре ѿша ѿшер-
нѣт, ѿ зи сѣѣ доаш, ѿдѣнъ Галетеле ѿ ко-
терицй, ши ѿлѣргъ кѣ гале фзрз ззкѣвз ла чей
че ле кѣмпзрз, пентрѣ кз дѣпз 10 зйле дела де-
скоперйрѣ Галетелѣр, Бомбицеле, чѣле ѿ ми-
жлокѣл Галетелѣр, ѿ флѣтѣри префзкѣщй, ѿвйе
ши роѣде фйрѣл мзтѣсй, ка сз гѣсе ѿфѣрз,
ши Галетеле ѿша роасз, кѣ фѣарте мйк прец
ѿѣѣ се вѣр пѣтѣ петрѣче.

32. Кѣм се пот оучиде флѣтѣриѣ ѿ Галете,
ка сз нѣ поатз ѣши ѿфѣрз?

ѿвзцзтѣра ѿчѣста ѿратз ѿкрѣрѣ кѣ Бом-
бицеле нѣмай пѣнз ла ѿкидерѣ ши префѣчерѣ
лѣр ѿ Галете; гѣрз май депѣрте ѿкрѣрѣ мз-
тѣсй ѿичѣ ницй сѣѣ пѣтѣт пѣне, ницй ѣ
де лйпсз тѣтѣрѣр де комѣн, фзрз нѣмай,
чѣлѣр че лѣкрз кѣ ѿ сѣмз мѣре де мзтѣсз: ѿсз

Е

пен-

пѣнтрѣ вреѡ ѿпїедекаре, кѣнд чїнеѡ нар пѣтѣ
ѿ вреѣмѣ ачѣѡ ла кѣмпзрзтѣрї алерга; аѣѣн-
чѣ Галѣтеле сале ащернѣндѣле пре скѣндѣрї,
сѡ ле бѡѣе ѿ кѣптѣрїю, ѿ оуѣрма пѣнїї, сѡѣ
сѡ ѿкѡлѣскѡ кѣптѣрїюл пѡнѡ ѡ фї нѣмай
аѡа де фїеѣвїнте, кѣт сѡ пѣатѡ цїнѣ мѣна
гѣалѡ — фѡрѡ а се аѣде — ѿтрѣнѣѡл, сѡѣ пѣ-
їнд ѡ харѣїе алевѡ ѿтрѣн процѡп, шї цїїн-
ѡѡ ѿ кѣптѣрїю, нѣ ѿгѡленѣще, нїчї
аѣде, чї алевѡ рѡмѣне; аѣѣнчѣ бѡгѣнд Галѣ-
теле ѿ кѣптѣрїю, лѡсѡле аколѡ вреѡ 2 — 3 чѣ-
сѣрї, сѡѣ пѡнѡ кѣнд нѣ се ѡ маї аѣѡї
нїчї оуна сѡѡрѡїнд, шї аѣѣнчѣ флѡтѣрїї
аїн Галѣте сѣнт оуѡїшї, шї се пѣт ѡїнде
маї тѡрѡїѡ, асѡ маї кѣ скѡѡѣѣре ла преѡї
шї ла кѡнтѣрїю.

33. Кѣм се пѣате кѡпѡтѡ семїнѡа де Бѡм бїѡе деѡа але сале Галѣте?

ѿтрѣѡ сепѣемѣнѡ деѡа ѿчѣперѣ ѿкїдерїї
Бѡмбїѡѣлѡр, ѿчѣп флѡтѣрїї а рѣаде фїрѡл
мѡтѡсеї шї а ѣшї аїн Галѣте. Деѡї бѡѣнд,
чїнеѡ сѡшї кѡпѣте семїнѡѡ пре аѡт аїн, кѣнд
деспрїнде Галѣтеле де пре жѣрдїѡѣле, пре кѡ-
ре сѡѣ ѿѡлѡїт, сѡ аѡѣгѡ аїнѣре Галѣтеле
чѣле

май лѡнгзрѣце шй динтрѣ чѣле май ротѣнде,
де, оун нѣмзр, кѣт дин оунеле, атѣта
шй динтрѣлтеле — Чѣле лѡнгзрѣцз се цин
а фи взрѣтѣшй, гѣрз чѣле ротѣнде мѣерѣ-
шке. — Пентрѣ оун лот де семинцз се чѣре
врев $\frac{1}{2}$ Ъ де Галѣте: Ячѣстѣ трѣсѣ ѡпрѣте
шй цинѣте пѣнз кѣнд вѡр ѣшй флѣтѣрѣй
дин трѣнседе — кѣре ѡбичнѣйт диминѣца ѣс.
Флѣтѣрѣй чѣй май мичй шй май мѣршѣвй
сѣнт взрѣтѣшй, кѣрѣй не ѣчетат флѣтѣрѣ
дин ѣрипй, мѣерѣшкеде сѣнт май мѣрй шй
май грѣасз: Дечй ѡлѣцй тот пѣрѣке, шй
пѣнй пре хартѣй де ѡсебй ѣгрѡ диминѣцз,
сз се кокошѣекз. Дѣпз че сѣв кокошѣит лѣпѣзй
взрѣтѣшй, гѣрз ѡкѣма ѣгреѡѣтеле мѣерѣшке,
ле пѣнй пре оун пѣетек мѣришѣр де пѣнзз,
кѣре пре ѡ мѣсз сз фѣе ѡцѣрнѣт, шй ѡкопѣ-
рѣндѣле кѣ чеѡа дѣсѣпра, ле лѣш ла ѣтѣнѣрек
ка сз се дескѣрче де ѡѡз. Яичѣ, дѣпз че
фѣеце кѣре мѣерѣшкз з пѣнз ла 400 де ѡѡз
ѡа, ѣчѣтз де а май трѣй. Семинца
ѡчѣста ла ѣчѣпѣт гѣсте Гѣлкенз, дѣпз кѣте-
ѡа зѣле се ѡрѣтз кам мѣргз, дѣпз ѡчѣа кѣ-
пѣтз ѡ фѣцз ѣченѣшѣтз, шй ѡшѣ рѣмѣне.

Прѣсте ѣрнѣ саѢ пѣнѣ ла вре́мѣ де тре-
сѣи́нѣ, се по́ате зинѣ семѣнца пре а́челаш пѣ-
тек, пре ка́ре саѢ ѡ́ат, ла о́ун лок рзкорос, зѡн-
та́т, о́унде кѢпторѡла нѢ се ѣкзлзѣще, ѣ
вресѡ ла́дѣ ѣтрѣ а́лте хайне де пѣнѣ. СаѢ
аѢпѣ че а́Ѣ кзпѣта́т фа́ца ченѢшѣи́ сѣ се
деспринѣдѣ семѣнца де пре пѣ́тек, ши пѢи́н-
аѢсѣ ѣ хартиѣ, сѣ се цѣнѣ ла лок зѡн-
та́т ши рзкорос, пѣзѣи́дѣ ка сѣ нѢ ѡ́ стрѣче хѣр-
цѣи́ саѢ а́лте го́нѣи, пѣнѣ ла треѢсѣи́нѣ. А́сѣ
ши де ѡ́ер треѢде сѣ фѣе скѢтѣтѣ, ка сѣ нѢ
ѣгѣѣѣ.

§. 10.

Деспре бетѣжѢгѢриле ши врсжмашѣи́ Бомбѣцелѡр.

54. Ка́ре сѣнт бетѣжѢгѢриме ши врсжмашѣи́
Бомбѣцелѡр, ши кѢм се по́ате а́пѣра
де а́чѣлѣ?

БетѣжѢгѢ фирѣск наѢ Бомбѣцѣле: Негрижѣрѣ
де а́нѣселе, а́декѣ, не хрсжнѣрѣ, хрсжнѣрѣ кѢ фрѢн-

зе

зх стрика́те, зхчѣрѣ пре ащѣрнѣтѣрѣ некѣра́-
те, липсирѣ аѣрѣлѣи кѣрат, пѣтимирѣ де
фриг, оумѣзѣла, нѣпѣчѣирѣ ꙗ́ врѣмѣ до-
мирѣи лѣр, фѣмѣл тѣѣакѣлѣи, оу́нсѣарѣ, ми-
ро́сѣл чѣпѣи ши а́ а́кѣлѣи, сѣнтвѣтежѣгѣрѣ фѣрѣ
лѣк а́ Бомѣицѣлѣр. Гѣрѣ врежмѣши́ лѣр сѣнт:
фѣрнѣчѣлѣ, шѣарѣчѣи сѣѣ хѣрѣцѣи, хѣарѣлѣ ши
вѣрѣѣцѣи, прѣкѣм ши кѣлѣѣрѣ чѣ прѣсте мѣ-
сѣрѣ ꙗ́ сѣка лѣр. Дѣчѣ де тѣѣте рѣлѣлѣ а́-
чѣстѣ трѣѣѣ Бомѣицѣлѣ сѣ фѣе скѣтѣи ши
а́пѣратѣ.

Дѣпѣ сѣвѣрширѣ лѣкрѣлѣи кѣ Бомѣицѣлѣ,
ащѣрнѣтѣрѣилѣ Бомѣицѣлѣр трѣѣѣ кѣне цѣрѣ-
сѣ, кѣрѣцѣи ши ꙗ́пѣтѣратѣ: полицѣлѣ дѣш-
кѣатѣ, ла оу́н лѣк лѣгатѣ, ши тѣѣте оу́ндѣѣ
ла оу́н лѣк вѣн пѣсѣ, пѣнѣ ла а́лтѣ трѣѣѣ-
и́нѣцѣ. Жорѣицѣлѣ трѣѣѣ лѣпѣдѣатѣ, ши пѣн-
трѣ а́нѣл вѣитѣрѣю а́лтѣлѣ ла врѣмѣ а́дѣнатѣ,
кѣчѣи а́чѣстѣ май мѣлт нѣ сѣнт вѣне пѣн-
трѣ тѣмпѣл вѣитѣрѣю. Сѣка, ꙗ́ кѣрѣ Бомѣи-
цѣлѣ сѣѣ цѣнѣт, дѣѣѣ сѣѣ трѣи сѣптемѣнѣи,
ꙗ́ тѣѣте хѣлѣлѣ, сѣ сѣ дѣшкѣхѣ, ши пре фѣ-
рѣстрѣи, ꙗ́ лѣѣнтрѣ а́ѣр кѣрат сѣ сѣ слѣѣѣ-
зѣ, ка мирѣсѣл чѣл грѣѣ а́л Бомѣицѣлѣр сѣ
гѣсѣ

ѣсѣ ѿфáръ: ѿръ дѣръ ѿчѣст тѣмп, се поа-
те ѿръшѣ лѣкѣи де ѿаменѣ, сѣѣ спре ѿлт
чѣва ѿтрѣѣицѣ.

С ф ж р ш ѣ т ѣ л

